003423

LAIKAS

"EL TIEMPO"
SEMANARIO LITUANO
Año del Libertador
General San Martín
1950 rugpiūčio 19 d.
Nr. 14 (30)

Įvykiai ir išvados

Karas Tol. Rytuose

Antram mėnesiui baigiantis, karas Korėjoje nors dar ir nesibaigia, bet lemiamieji mūšiai jau prasidėjo. Užkariavę pietinę Korėją motorizuotu greičiu, bolševikai — vadiname juos tikruoju vardu — buvo sustabdyti prie upės Naktong, paskutinės atsparos linijos prieš laikinąją sostinę Taegu ir svarbiausią uostą Pusan.

Amerikiečiai su savo sąjungininkais čia sutelkė visas anksčiau ir vėliausiai išlaipintas divizijas, nepaprastai daug ginklų bei visokios karo medžiagos ir pradėjo kontraofensyvą. Jiems pasisekė į priekį paslinkti ties miesteliu Chinju, kitose vietose sunaikinti keletą raudonųjų dalinių, persikėlusių per upę Naktong, bet nepavyko rytiniame fronte išlaikyti strateginę vietovę Yongdok, kuri paskutinėmis savaitėmis ėjo iš rankų į rankas. Ten prasilaužę bolševikai užėmė uostą Pohang, siaurindami ir taip jau siaurą ruožą, į kurį susispraudė Jungt. Tautų karinės pajėgos.

Iš vienos pusės amerikiečių kontraofensyva, iš kitos raudonųjų pasiryžimas, nesiskaitant su savo nuostoliais, iki rugpiūčio 15 d. Jungt. Tautų pajėgas "išmesti į marias", privedė karo veiksmus prie nepaprasto atkaklumo ir žiaurumo, dažnai net prie durtuvų kautynių. Iki šio mėnesio pabaigos, atrodo, paaiškės ir persvara: ar bolševikai privers amerikiečius su savo sąjungininkais palikti Korėją, ar, priešingai, Jungt. Tautos, sutelkusios žmonių ir ginklų persvarą, griš tos šalies išlaisvinti pėda po pėdos. Tada karas Korėjoje galėtų užtrukti dar ilgai.

TARPTAUTINIS KARAS

Korėjos karą tarptautiniu tinka vadinti nevien todėl, kad pietų korėjiečiams padeda Jungt. Tautos, bet ir todėl, kad šiaurės korėjiečiams, kaip matosi, vadovauja sovietų karininkai, jų aviacijoje esama rusų lakūnų, o pėstininkijoj didelės masės mandžiūriečių ir kiniečių.

Paskutiniu laiku paaiškėjo, jog Europoje ir sovietinėje Azijoje organizuojamas jau komunistinis Svetimšalių Legijonas. Walter Hagel, buvęs nacių SS karininkas, Čekoslovakijoje nuteistas dešimčiai metų kalėti, Vokietijoje amerikiečiams patvirtino, kad prasidėjus Korėjos karui naciai karininkai belaisviai tuoj buvo paklausti, ar jie nori pasirinkti laisvę, įstodami į komunistinį Svetimšalių Legijoną. Dalis karininkų pasiūlymą priėmė, bet minėtasis Hagel, bijodamas patekti į Tol. Rytus, pabėgo į tėvynę.

Amerikiečių lakūnai pastebėjo dideles kariuomenės mases iš Mandžiūrijos bežygiuojant į Korėją Taip pat misijonieriai, išsigelbėję iš bolševikų užimtų sričių, liudija, kad pro sostine Seul praėję fronto kryptimi apie 300,000 kiniečių karių su sovietų karininkais.

Peipingo radijo pranešimas, kad "Korėjos Liaudies Respublika atsisakė priimti komunistinės Kinijos karinę paramą" yra, taigi, tokios pat vertės propagandinis triukas, kaip Maskvos nuduodama "nekaltybė" Tol. Rytų įvykiuose arba kaip viso pasaulio komunistų "graudūs verkmai" apie taikos išlaikymą. Korėjos karas yra tarptautinis, kuriame komunistinis pasaulis daro "generalinę repeticiją" prieš trečiąjį pasaulinį karą, kaip savo laiku darė Ispanijoje antrojo pasaulinio karo išvakarėse....

NERIMAS VISAME PASAULY

Karas tolimame Azijos pusiasaly sukėlė pasaulinį nerimą, ypačgi Sovietų Sąjungos ir jos pavergtų šalių kaimynystėje. Visi klausia, kuo baigsis Maskvos gudriai režisuojama "generalinė repeticija"? Kas iš eilės toliau: Formosa, Tibetas, Indokinija, Iranas, Turkija, Jugoslavija ar Vokietija? Š. Amerikos generalinis štabas ir prez. Trumano artimiausi bendradarbiai, dar tap neseniai kalbėję optimistiškai, dabar jau randa net šešioliką pasaulio "jautriausių vietų, kuriose trečias pasaulinis karas gali prasidėti kiekvienu momentu".

Gal daugiausiai baiminasi vokiečiai, nes jų šalies ir Korėjos padėtis kai kuriais atžvilgiais gana panaši: padalinimas pusiau, rytinės Vokietijos organizavimas karui (kai tuo tarpu vakariečiai bijo vokiečiams leisti net policijos skaičių pasididinti), amerikiečių ir jų sąjungininkų klaidos "demokratinant" vak. Vokietiją, kaip pietinę Korėją. Dabar komunistų agitatoriai vokiečiams sako: "Va, žiūrėkit, kas atsitiko Korėjoj! Jei tos silpnutės, jaunos azijatinės respublikos kariuomenė triuškina amerikiečius ir jų draugus, tai ko gero jūs iš jankių galite tikėtis čia Europoje, jei pajudės 200 sovietinių divizijų"?...

Nėra abejonės, amerikiečių politinės ir karinės klaidos Tol. Rytuose stipriai sukrėtė jų prestižą (garbę) ne tik komunistinio, bet ir demokratinio pasaulio akyse. Gal šis smūgis dar laiku atsakinguosius pabudins ir pamokins, su kokiu priešu demokratinis pasaulis turi atsiskaityti, kokio pasirengimo ir kokių aukų reikės tai lemtingai dviejų pasaulių kovai.

Č.

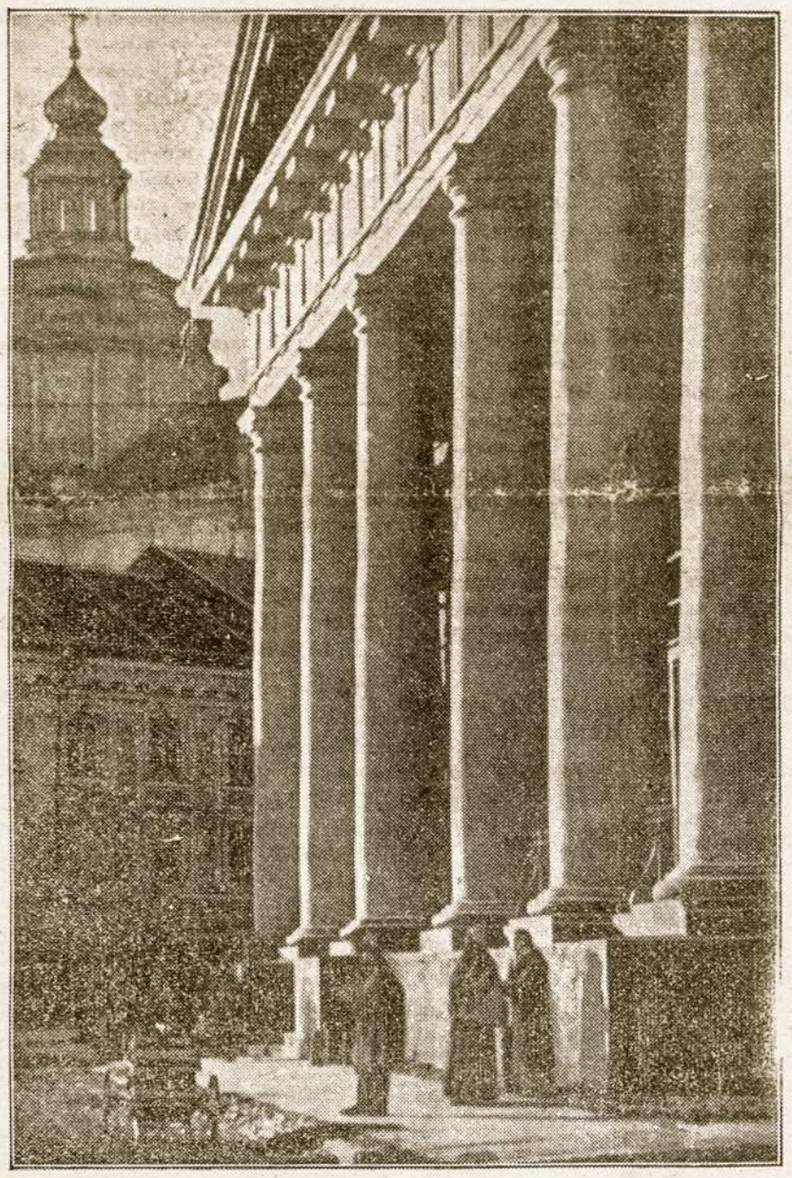

Naujoji Vilniaus rotušė

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS GINKLAI KORĖJOS KARE

"Stars and Stripes", July 12, 1950 2. psl. rašo:

"Kažkur Korėjoje. Liepos 11 (INS) — 3 traukiniai pilni pagrobtos šaurės korėjiečių karo medžiagos vakar išjudėjo pietų link nuo fronto, kad būtų patikrinta JAV ginklininkų ir karo medžiagos ekspertų.

Karo medžiaga daugiausiai rusų gamybos. Tarp kitko — vienas sunkvežimis, vienas šarvuotis, keletas 75 mm artilerijos patrankų su Lietuvos kariuomenės ženklais, prieštankiniai pabūklai, minosvaidžiai ir jų šoviniai. SSSR užgrobė Lietuvą 1939 m."

VĖL ŠNIPAI...

Po garsiojo atominių paslapčių šnipo Fuchs bylos Londone, Š. Amerikoje buvo susekti dar keli tos rūšies bolševikų agentai. Beveik visi jie Rusijos ar Vokietijos žydų kilmės. Paskutinis atominių dokumentų išvogimas įvyko vėl Londone. Britų pilietis Frank Greenleaf, atominių tyrinėjimų narys su svarbiais dokumentais rengėsi išvykti į konferenciją Blackpool mieste, kai apsukrūs vagys ištraukė jo tuos dokumentus vienoje Londono stotyje.

Gausūs šnipų suėmimai ir nesibaigiantį jų akcija, o taip pat įvairūs sabotažai Jungt. Amerikos Valstybėse, Anglijoje ir Prancūzijoje rodo, kad Maskvos agentai visais būdais braunasi į demokratinių valstybių atsakingas įstaigas šnipinėdami ir trukdydami apsigynimo priemonių organizavimą. Šis reiškinys paskatino Jungt. Valstybes į savo baudžiamąjį statutą įrašyti pataisą, kad mirties bausmė už šnipinėjimą gali būti skiriama ir taikos metu. Dabar, pavyzdžiui, Š. Amerika oficialiai nėra kare nei su Sovietais, nei su jų satelitais, nors karas Korėjoje vyksta visu smarkumu.

Bausmės už šnipinėjimą sustiprinimo proga, JAV senatas taip pat aprobavo ir kongresui pasiuntė įstatymo projektą, pagal kurį užsienio komunistams draudžiama atvykti į Jungt. Valstybes ir leidžiama ištremti nepageidaujamą gaivalą netgi tada, jei jis būtų prisidengęs diplomatine neliečiamybe. Siūloma, kad visi komunistai būtų verčiami registruotis kaip svetimos valstybės agentai. Jie bus šalinami iš valstybinių tarnybų ir kitų atsakingų vietų. Visi šalies sluoksniai susirūpino prieškomunistinio saugumo priemonėmis.

El genio de San Martín

Mi vida es lo menos reservado que poseo; la he consagrado a vuestra seguridad; la perderé con placer por tan digno objeto.

San Martín

San Martín fué uno de los hombres que presentan el ejemplo de un gran carácter y de una idea redentora, mal apreciado en su época y premiado después por la admiración de la posteridad.

Había nacido el 25 de Febrero de 1778 en Yapeyú, uno de los treinta pueblos de las misiones guaraníticas, pertenecientes entonces a la Gob. de Buenos Aires.

A la edad de 8 años fué llevado a España para su educación. No había cumplido 12 años (Julio de 1789), cuando colgando de su hombro los cordones del regimiento de Murcia, dieron comienzo a su primera actuación, y desde ese día se bastó a sí mismo. El uniforme del Murcia era celeste y blanco y el joven aspirante vistió con él los colores, que treinta años después debía pasear en triunfo por medio continente.

El 9 de Marzo llegaba al puerto de Buenos Aires procedente de Londres la Fragata Inglesa "Jorge Canning", nombre bajo cuyos auspicios debía imponerse mas tarde ,en el Viejo Mundo, el reconocimiento de la independencia Sud-Amricana, que uno de los obscuros pasajeros que conducía aquella nave, estaba llamado a hacerla triunfar por la fuerza de su genio. Era este el entonces teniente coronel José de San Martín, "el más grande de los criollos del Nuevo Mundo", como con verdad y con justicia póstuma ha sido apellidado.

San Martín al llegar a su patria, era un hombre obscuro, que no tenía más fortuna que su espada, ni mas reputación que la de un valiente soldado y buen táctico. A los ocho dias de su llegada fue reconocido en su grado de teniente coronel y le encomendaron la organización de un escuadrón de caballería de línea, formado el cuerpo de Granaderos a Caballo.

Con este escuadrón, venció San Martín por primera vez a los realistas, en el combate de San Lorenzo el 3 de Febrero de 1813. Sus costumbres eran tan sencillas como metódicas. Decir la verdad, cumplir el deber y respetar la palabra empeñada, fueron tres reglas de las que jamás se apartó. Fué el libertador del Sur, el padre de la República Argentina, Chile y Perú.

Al Libertar al Perú, el 25 de Julio de 1821, fué saludado por exclamaciones de entusiasmo, y dijo con voz firme y sonora: "El Perú es desde este mismo momento libre e independiente, por la voluntad de los pueblos y la justicia de su causa que Dios defiende ¡Viva la Patria! ¡Viva la libertad! ¡Viva la Independencia.

Poco después de esta proclamación, San Martín se entrevistó con Simón Bolívar. Este era un patriota Venezolano que, guiado por los mismos ideales de San Martín, después de libertar a su patria, y a Colombia se encontró con éste en Guayaquil.

En la entrevista que celebraron estos dos grandes hombres, no pudieron llegar a un acuerdo para terminar juntos la obra de libertar pueblos; San Martín con un gesto magnánimo que lo honra cedió su lugar a Bolívar y se retiró a la vida privada.

Trasladóse a Europa pobre y enfermo, en busca de las brisas vivificantes del mar y allí tuvo la conciencia de su próximo fin.

El 17 de agosto de 1850, comenzó su agonía: "Esta es la fatiga de la muerte" exclamó, y expiró en brazos de su hija, en Boulogne Sur Mer, a las 3 de la tarde, contando 72 años de edad.

No necesitaba ser inmortalizada por el bronce la memoria de San Martín: grabada en el corazón de su pueblo debe vivir, ofreciendo al poder destructivo de los siglos, más resistencia que el metal con que se funden las estatuas. Fiel a la máxima que regló su vida, "fué lo que debía ser" y antes que lo que no debía, perfirió "no ser nada", por eso vivirá en la inmortalidad.

Alberto Maniušis.

Mi juventud fué sacrificada al servicio de los españoles, mi edad media al de mi patria, creo que tengo derecho de disponer de mi vejez.

San Martín

"MAINOS RŪBAI MARGO SVIETO..."

Henry Wallace, buvęs JAV viceprezidentas ir Progresistinės Partijos pirmininkas išstojo iš tos savo partijos, tikėdamasis taikai tuo būdu geriau pasitarnauti. Vadinamoji progresistų partija buvo suorganizuota prieš 1948 m. rinkimus, ir H. Wallace buvo jos kandidatas į JAV prezidentus. Už jį balsovo komunistai ir jų bendradarbiai, bet balsų surinko palyginti labai mažai. Partija visą laiką buvo netiesioginis komunistų įrankis, kas ypač išryškėjo prasidėjus Korėjos karui. Jos pirmininkas pačių partiečių buvo sukritikuotas už tai, kam pasisakė palaikąs šiame kare Š. Amerikos pusę... Netekus savo svarbiausios iškamšos "progresistų" partija greičiausiai subirės. Mat, šiuo laiku Jungt. Valstybėse jau gana nepatogu tarnauti Maskvai.

ĮŠPŪDINGI SKAIČIAI

Iš vak. Vokietijos sostinės Bonnos pranešama, kad demokratinėje Vokietijoje yra apie 1.500.000 karo invalidų, 1.000.000 našlių ir 1.400.000 našlaičių. O kiek jų yra dar rytinėje (sovietinėje) Vokietijoje?

KUOLAS Į ONU RATUS

Rugpiūčio mėn. New Yorke pradėjusi posėdžiauti Jungt. Tautų Saugumo Taryba nieko rimtesnio sutarti negali, nes jai pirmininkauja Sovietų delegatas Malik, kurio svarbiausias tikslas, kaip matosi, trukdyti Tarybos darbą, ypač kada norima svarstyti karas Korėjoje, ir varo begėdišką propagandą prieš J. A. Valstybes. Maskvos pasiuntinys šioje tarptautinėje tribūnoje nuolat plepa apie taikingus SSSR norus, tuo pačiu laiku S. Ameriką vadina imperialistine ir Korėjos užpuilike.

CHURCHILLIS SVEIKINA LIETUVĄ

Dešimtųjų Lietuvos okupacijos metų proga Winston Churchill pasiuntė užuojautos raštą Centrinės Europos Federalinio Sąjūdžio pirmininkui p. Valdamiui, kuriame pareiškia, kad dviejų pasaulinių karų tarpe baltai įrodė savo gilų tikėjimą demokratija, kokią atstovauja Didžioji Britanija, ir kad tikisi sulaukti dienos, kada Pabaltijo Tautos bus išlaisvintos iš svetimųjų okupacijos. Šį Churchillio raštą paminėjo viso pasaulio spauda.

LIETUVOJE

NET KOMUNISTAI VENGIA "POLITGRAMATOS"

Marksizmo-leninizmo-stalinizmo mokymasis yra pareiga, nuo kurios nėra atleidžiamas nė vienas, kad ir gerai išpruses, bolševikas. Lietuvių komunistų spauda beveik kiekviename numeryje nusiskundžia, kad netgi tikrieji partijos nariai esą mažai šioje srityje išsilavinę. Jie taip pat nemokiną šių "mokslų" ir jiems priklausančių komjaunuolių. Vilniaus miesto Stalino rajono 200 komunistų "visiškai nekelią savo politinio lygio".

RUSIFIKACIJOS ORGANAS

Jau kelinti metai Vilniuje, greta "Tiesos", leidžiamas dienraštis vardu "Sovetskaja Litva", rusų kalba, kaip Lietuvos komunistų (bolševikų) partijos LTSR aukščiausiosios tarybos ir ministerių kabineto organas. Laikraštis įkurdintas Komunarų gatvėje Nr. 3, kur turi savo didžiulę spaustuvę. Jį redaguoja A. I. Anuškin, drauge su kitais Lietuvos kolonistais rusais. Iš jo skilčių, daug daugiau kaip iš lietuvių kalba leidžiamų komunistų laikraščių, galima pažinti tikrąjį dabartinį Lietuvos, ypatingai Vilniaus miesto vaizdą. Vilnius gerokai surusintas, ir "Sovetskaja Litva" jokiu būdu neslepia šio fakto.

LIETUVIAI PASAULYJE

Š. AMERIKA

MIRĖ KUN. P. LAPELIS

Chicago, Ill.— Liepos 30 d. Šv. Kryžiaus ligoninėje mirė Kun. Petras Lapelis, kuris prieš keletą metų grįžo iš tremties ir buvo apsigyvenęs pas Gimimo P. Švč. parapijos kleboną Kun. J. Paškauską.

Velionis buvo ilgametis Visų Šventų parapijos klebonas (Roselande), dienraščio "Draugo" artimas bendradarbis ir uolus visuomenės veikėjas.

Prieš karą Š. Amerikoje kurį laiką redagavo moksleivių laikraštį "Moksleivis" ir buvo Moksleivių organizacijos Centro Valdybos narys. Pasirašinėdavo VAIDEVUČIO slapyvarde.

Būdamas Lietuvoje, velionis mokytojavo Telšių gimnazijoje.

Jo laidotuvė se dalyvavo ir pamokslą pasakė J. Em. Kard. F. Stritch.

● Dr. Marija Alseikaitė-Gimbutienė yra užbaigusi rankraštį "Lietuvių Kryžiai" su virš 200 ilustracijų (daugiausia Adomo Varno ir kt. fotografijomis, brėžiniais bei palyginamąja medžiaga iš kitų kraštų). Šis darbas, liečiąs ne tik Lietuvos, bet ir bendrą Europos liaudies ir priešistorinio meno bei senosios religijos tyrinėjimą, laukia leidėjo. Autorė šiuo metu pradeda dirbti Harvard ir Cambridge (Bostone) universiteto užsakytą darbą "Prehistory of Baltic Nations Slavic Expansion".

"DRAUGO" NOVELĖS KONKURSAS

Dienraščio "Daugo" paskelbtame novelės konkurse dalyvavo 13 žinomų rašytojų ir šiaip daug aukšto išsilavinimo asmenų, kurie visi lietė aktualias šiems laikams arba iš netolimos mūsų heroinės praeities temas. Konkurso komisija peržiūrėjusi 39 kūrinius trims iš jų paskyrė premijas. Pirmąją premiją gavo Nijolė Jankevičiūtė už novelę "Ragana", antrąją — Aloyzas Baronas už novelę "Nulis" ir trečiąją — Nelė Mazalaitė Kruminienė už novelę "Pasakojimas apie varpą". Be šių pripažinti dar penki premijos vertais kūriniais, būtent Jurgio Savicko, Laisvūno, Vytauto Tamulaičio, Prano Kozulio ir Vlado Adonio.

NAUJAS "DRAUGO" POEZIJOS KONKURSAS

1. "Draugas skelbia naują eilėraščių konkursą. Įteikti reikia iki 1950 m. lapkričio 1 d.

2. Už du geriausius eilėraščius skiriamos dovanos: I — 50 dolerių ir II — 30 dolerių.

3. Premijuotiems eilėraščiams teisėjų komisiją nustatys: du Rašytojų Draugija, du Lietuvių Kultūros Institutas ir vieną "Draugo" redakcija.

4. Tema paliekama pasirinkti patiems rašytojams. Pageidaujama, kad eilėraštis būdų parašytas mašinėle ir ne ilgesnis kaip du ar trys puslapiai.

5. Autorius gali siųsti iki 3 eilėraščių pasirašytų ta pačia slapyvarle, bet premija skiriama tik viena tam pačiam autoriui.

6. Kūrinius siųsti: Poezijos Konkurso Komisijai, "Draugas", 2334 S. Oakley Ave., Chicago 8, Ill.

7. Autoriai eilėraščius turi pasirašyti slapyvardžiais, bet atskirame voke duoti savo pavardę ir adresą, eilėraščių pavadinimus ir slapyvardžius.

8. Autoriai sutinka, kad premiją leimėję ar nelaimėję eilėraščiai galės būti atspausdinti "Drauge".

NAUJA MIŠKININKŲ VALDYBA

1950 m. liepos mėn. 31 d. buvo išrinkta ši nauja Lietuvos Miškininkų Valdyba: A. Rukuiža — pirmininkas, V. Žemaitis — vicepirm., P. Šilas — sekret., S. Bakutis — ižd., A. Škerys — narys. Buvo išrinkta ir reviz. komisija. Valdybą rinko visame pasauly esą tremtiniai liet. miškininkai slaptu balsavimu. Vokai atėjo iš Australijos, Brazilijos, Argentinos ir kt. valstybių. Balsavo virš 80 nuoš.

● Jurgis Blekaitis ir toliau uoliai rūpinasi lietuviškuoju teatru. Dabar pas jį gyvena ir naujai atvykusieji teatralai: A. Škėma su ponia ir K. Gandrimas. Visų jų adresas: 4533 S. Greenwood Ave., Chicago 15, Ill., tel.: BOulevard 8-7431.

● Kun. A. Šidlauskas, iš Vokietijos, kun. Dielininkaitis ir Būčys iš Romos greit važiuoja į Albany, N. Y., vyskupiją. Kun. Griganavičius, Albany vyskupo paskirtas į Hagua, N. Y., prie gražaus Lake George ežero. Kun. Gražulis priimtas į Albany vyskupiją ir paskirtas Karmeličių vienuolyno kapelionu į Germantown. Kun. Mockus priimtas į Albany, N. Y., vyskupiją ir paskirtas Reuslaer, N. Y.

● Stasys Yla, gyvendamas I. C. Convent, R. F. D. 2, Putnam, Conn. tvarko ir galutinai spaudai paruošia savo kaceto pergyvenimų aprašymą. Kacete yra parašęs Lietuvių Psichologijos Metmenis. Dabar tvarko ir šį rankraštį.

● Sesuo M. Laurencija mirė rugpiūčio 2 d., 2:15 val. rytą. Velionė buvo Šv. Kazimiero Akademijos vedėjos padėjėja, anglų kalbos mokytoja ir aliumnių direktorė.

● Tremtinys Brazauskas, pirmasis Baltimorėje, Md. gavo šaukimą stoti į kariuomenę.

KANADA

● Kanados Lietuvių Katalikų veikimo centrą sudaro: pirm. adv. P. Vilutis, vicepirm. dir. J. Kralikauskas, sekr. kun, dr. J. Gutauskas, ižd. M. Dervinis ir narys stud. A. Bajorinas. Laikinasis adresas: P. Vilutis, 52 Beatrice St., Toronto, Ont., Canada. Kat. Veikimo centras buvo išrinktas Kanados liet. kat. suvažiavimo metu, liepos 1-2 dienomis Toronte.

VOKIETIJA

NAUJA LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TARYBA

Jau išrinkta nauja Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Tarybą. Į naująją Tarybą išrinkta: dr. Dumbrys, J. Čaplinskas, A. Lymantas, J. Glemža, J. Apyrulis, J. Strolia, V. Endriukaitis, dr. J. Pikunas, St. Povilavičius - Vykintas. V. Skrinskas, kun. A. Trakis ir J. Pavilionis. Liepos pabaigoje Taryba išrinks Centro Komitetą. Tarybos suvažiavime dalyvaus VLIK, LRK atstovai ir BALF pirm. kan. prof. J. B. Končius.

● Rašytojas kan. Mykolas Vaitkus, gyvenąs mažame Bavarijos mietelyje Kelchheim, Vokietijoj, yra parašęs ištisą eilę veikalų, jų tarpe ir prisiminimus iš Lietuvos Nepriklausomybės kūrimosi laikų.

● Dail. V. K. Jonynas šiuo metu tebegyvena Freiburgo mieste, prancūzų zonoje. Tuo tarpu jis dar niekur neemigruoja. Ateityje greičiausia vyks į Prancūziją.

LIETUVIAI IŠEMIGRAVĘ IKI 1950 M. GEGUŽĖS MĖN. 31 D.

	Lietuvių	Liet. žydų
1. Argentina	568	—
2. Australija	8725	3
3. Anglija	3361	—
4. Belgija	716	—
5. Bolivija	18	—
6. Brazilija	381	—
7. Kanada	7739	22
8. Čilė	56	—
9. Kolumbija	224	—
10. Kuba	2	1
11. Prancūzija	390	24
12. Pr. Maroko	24	—
13. Izraelis	—	1107
14. Italija	3	—
15. Luxemburg	6	—
16. Olandija	28	—
17. N. Zelandija	177	—
18. S. Rodesija	1	—
19. Panama	3	—
20. Paraguay	11	—
21. Peru	4	—
22. Ph. Rodhesija	3	—
23. Švedija	25	—
24. Šveicarija	8	—
25. Turkija	4	—
26. P. Afrika	12	5
27. USA	21.191	302
28. Uruguay	9	—
29. Venezuela	791	—
30.Kit. valst.	25	—
Iš viso:	44.505	1.464

Lietuvių repatrijavo iki 1950 m. gegužės mėn. 31 d.:

1. Britų zonos	731
2. Prancūzų zonos	6
3. US zonos	211
4. Italijos	1
Iš viso:	949

Nors Lietuvos žydų į USA, Izraelį ir kitas valstybes, pagal pas mus esamus duomenis, išemigravo 1.464, bet nesame tikri, kad vardinamuose skaičiuose jų dar nebūtų.

Užsieniečiu registracija Buenos Aires provincijoje

Rašo DR. ROMAN CIECHANOW

Paskutiniojo karo metų — 1944 m. spalių mėn. — buvo išleistas nuostatas Nr. 4479, kuriuo buvo įsakyta "individuali užsieniečių registracija (un registro individual) Buenos Aires provincijoje". Tai lietė tiesiog užsieniečių, gyvenančių provincijos ribose, privalomąją registraciją. Daugumas užsieniečių tos prievolės neatliko, todėl 1945 m. gruodžio 17 d. buvo išleista antrasis nuostatas (Nr. 3134), kuriuo buvo įsakyta šią pareigą atlikti iki 1946 m. sausio 1 d.

Nuostatas yra paprastas, susidedąs iš šešių poskyrių, kurių vienas nuostato neįvykdžiusiems užsieniečiams uždeda 50 pezų baudą. Taip pat yra įpareigoti komercinių ir gamybinių (industriales) įmonių savininkai bei vedėjai įspėti savo tarnautojus ir darbininkus užsiregistruoti.

Užsieniečių registracijos (registro de extranjeros) minimasis nuostatas turėjo tikslą "parodyti organiškai ir statistiškai bei visai atžvilgiais socialinio, kultūrinio, tautinio ir politinio gyvenimo reiškinius, kurie kyla iš buvimo provincijoje daugiau kaip 600.000 užsieniečių", — tokia yra šio nuostato įžanga. Iš tikrųjų po 5 metų užsieniečių, gyvenančių provincijoje, yra daug daugiau, ir nuostatas savo tikslo negalėjo pasiekti, kai didelė dalis užsieniečių nesiregistravo.

Vykdomoji provincijos valdžia palengvino šios prievolės atlikimą: specialiu nutarimu buvo išaiškinta, kad užsienčiai, kurie prisistatys iki 1950 m. liepos 11 d., nebus verčiami mokėti baudos. Tačiau ir ta amnestija mažai padėtį tepakeitė, nes ir dabar daugelis užsieniečių, gyvenčių provincijoje, neužsiregistravo. Todėl kai kurios žymesnės įstaigos nenori duoti užsieniečiams asnens dokumentų, kol jie neužsiregistruos, nes reikia žinoti, kad tos įstaigos už nuostato nevykdymą taip pat galėtų būti baudžiamos.

Praktiškai įstatymo įvykinimas yra paprastas: užsieniečiai, kurie gyvena arba dirba Buenos Aires provincijoje, prieš viską turėtų gauti provincijos tapatybės liudijimą (cedula de identidad). Atitinkamu įstatymu, liečiančiu provincijos tapatybės liudijimų išdavimą (Nr. 5004), įsteigiama Civilinė Tapatybės Valdyba (Dirección de Indentificación Civil), kuri priklauso miesto valdybai (Municipalidad), ir yra įgaliota išduoti tapatybės dokumentus. Pagaliau ne policija, bet civilinė valdžia yra įgaliota nustatyti gyventojų tapatybę. Ta pati valdžia tvarko ir užsieniečių registraciją, taip sakant, kad užsienietis gautų tapatybės dokumentą, jis automatiškai turi nurodyti savo adresą ir užsiregistruoti. Ši sistema yra visiškai skirtinga nuo galiojančio sistemos sostinėje, kur tapatybės liudijimus išduoda policija.

Nesigilindami į smulkmenas ir neieškodami teisinių skirtumų tarp sostinės ir provincijos įstaigų išduotų tapatybės liudijimų, mes patariame provincijoje gyvenantiems užsieniečiams, kurie provincijos tapatybės liudijimų dar neturi, prisistatyti su paso vertimu (įvažiavimo į Argentiną pateisinimui) miesto valdybai (Municipalidad) arba civilinės registracijos įstaigai ir prašyti tapatybės liudijimo (cedula de identidad). Atrodo, kad bus galima gauti reikalingus dokumentus ir nemokant baudos.

Kiekviena Argentinos provincija turi savo atitinkamus įstatymus tapatybės liudijimų įšgavimui. Gyventojai turi turėti dokumentus tos provincijos, kurioje gyvena .Įstatymas 5004, liečiąs Buenos Aires provincijos tapatybės liudijimus, yra taip pat ir mokslinių tyrimų pagrindas. Provincijos liudijimas turi visas asmens žinias ir kilmės nusakymą, kai tuo tarpu sostinės liudijimas "nurodo tiktai tapatybę". Praktiškai tapatybės dokumento išgavimu legalizuojama provincijoje gyvenančio užsieniečio padėtis ir gyvenamoji vieta.

AŠ KOMUNIZMUI NEPRITARIU

Dr. J. GINTAUTAS

(Tęsinys)

NEKRIKŠČIONIŠKŲ KRIKŠČIONIŲ VAIDMUO

Būtume nenuoširdūs nutylėdami nekrikščioniškų krikščionių vaidmenį komunizmui. Būtų klaida manyti, kad komunizmui nepadeda katalikai ir apskritai krikščionys, kurie kartais net garsiau už kitus pasako: "Aš nepritariu komunizmui ir su juo kovoju." Tik šitaip besigarsiną kovotojai talkina bolševikams kitu būdu nei marksistai, ateistai, liberalai. Jie talkina tuo, kad savo gyvenimu ir darbais nėra krikščionys. Jie tarnauja komunizmui tuo, kad nevykdo krikščioniškosios dorovės reikalavimų, kad išduoda Kristų ir jo mokslą, kad pasiduoda liberalistiniam skepticizmui, buržuazinių smagumų ir turto medžiojimui, kad sukietėja savinaudiškume ir užsimiršta artimo meilę.

Kai klebonas ima vertinti savo parapijietį pagal tai, kiek iš jo gauna sau ir parapijai pajamų, kai parapijietis jaučiasi atlikęs krikščionies pareigas sekmadienį nueidamas į pamaldas ir ten paaukodamas keliasdešimt centų, būkime tikri, kad tokie krikščionys nekartą yra patys didžiausi komunizmo sėklos sėjėjai. Jie tai atlieka savo privataus gyvenimo papiktinančiais pavyzdžiais, savo asmeninių materialistinių reikalų dangstymu kilniais idealistiniais motyvais, savo buržuaziniais įpročiais ir savo kapitalistine praktka bei nuotaikomis.

GINKLAS, GALINGESNIS UŽ ATOMINĘ BOMBĄ

Jei komunizmas turi tiek tiesioginių ir netiesioginių talkininkų visame pasaulyje, visuose sluoksniuose, visose profesijose, tad ar bereikia kartoti, kad Sovietų Sąjungos sužlugdymas dar nebus komunizmo sužlugdymas. Gal būt kaip tiktai tie, kurie karingiausiai nusiteikę prieš Sovietų Sąjungą, savo išpažistamais principais ar savo gyvenimo praktika yra tikri komunizmo talkininkai savoje aplinkoje, savame krašte.

Norint komunizmą nugalėti, reikia pirmiausia kovoti dvasiniais ginklais. Reikia kovoti su materializmu bei ateizmu ir jų morale. Reikia kovoti su socialinėmis neteisybėmis ir skriaudomis. Reikia kovoti su tomis sąlygomis, su tais veiksniais, kurie tiesiogiai ir netiesiogiai tarnauja komunizmui. Reikia vykdyti gyvenime tuos principus, kurie priešingi komunizmui.

Kiekvienam blaiviai galvojančiam aišku, kad geriausi vaistai, geriausia kovos priemonė prieš bolševizmą yra krikščionybė, ne žodžių, bet gyvenimo, pavyzdžio krikščionybė. Krikščionybė nėra naudos religija. Krikščionybę vykdyt reikia ne dėl naudos, bet dėl to, kad ji turi nelygstamą vertę, dėl to, kad ją vykdant dangaus karalystės vardan Dievo palaima nusileidžia žemėn. Kai tarnaujama Dievo teisybei, tai savaime išgyja socialinės žaizdos ir nyksta apokaliptinių pabaisų galybė. Jei tie milijonai žmonių, kurie nešioja krikščionies vardą, ištikimai vykdytų krikščionybę, būkime tikri, niekas apie komunizmą ir žinot nežinotų. Krikščionybė prieš komunizmą daug galingesnis ginklas nei atominė bomba. Daug kas šita krikšionybės jėga tiki, bet dažnas linkęs krikščionybės vykdymą, krikščioniškosios meilės ir aukos darbus ir žygius palikti kitiems, ne sau prisimti. Kiek daug krikščionių šiandieną "dėl trupinio aukso, gardaus valgio šauksto" išduoda krikščionybę tiek asmens tiek visuomenės gyvenime. Dėl to komunistinės bacilos ir plinta visur, plinta nejuntamai net mūsų pačių tarpe. Dėl to ir kova su komunizmu tokia nevaisinga.

Kas tad veikti? Ar laukti šv. Pranciškų prisikelsiant, tuo tarpu geriausiajam ginklui prieš komunizmą leidžiant rūdyti? Ar laukti, kad vis labiau kylanti bolševizmo banga galutinai paskandintų nuo Kristaus nusigręžusį pasaulį, abejingai stebint, kaip slaptieji komunistų talkininkai apginkluos Sovietų Sąjungą įmantriausiais ginklais? Ar pasiryžti ir tapti tokiais, kaip šv. Pranciškus? O, jeigu krikščionys taip pasiryžtų! Jei bent dešimtoji dalis krikščionių pasiryžtų savo pavyzdžiu krikščionybę liudyti, dėl jos aukotis, prireikus nesigailint ir savo gyvybės.

Proporcionaliai, lietuvių išvyko daugiau negu bet kurios kitos tautos žmonių, išskyrus tik žydus. Per NCWC išvyko daugiausia ir šioj organizacijoj lietuviai pirmoj eilėj.

LIGONIAI, INVALIDAI, SENELIAI IR KITI PAGALBOS REIKALINGIEJI LIETUVIAI VOKIETIJOJE

Gavę iš BALF-o gana didelius rūbų ir avalynės kiekius, galėjome patenkinamai tremtinius rūbais apdovanoti, bet maisto dalykų sandėliuose atsargos yra labai ribotos ir sušelpti galime tik labiausiai reikalinguosius.

Štai skaičiai žmonių reikalingų pagalbos:

Amerikiečių Zonoj:

Džiovininkų, besigydančių sanatorijose — 179, kiti sunkūs ligoniai gyveną privačiai be IRO-globos — 87, besitaisą džiovininkai rehabilitacijos centruose — 40, įvairiose ligoninėse besigydančių — 70, invalidai — 65, akli — 6, psichiniai ligoniai — 32, seni virš 60 metų amžiaus — 416, našlaičiai — 9, našlės moterys su mažais vaikais ir kitos vargingos šeimos —300 žmonių.

Anglų Zonoj:

Džiovininkų — 142, įvairių chroniškų ligonių — 413, senų žmonių — 560, kitokių ligonių — 40.

Prancūzų Zonoj:

Džiovininkų — 30 ,sunkiai chroniškai sergančių — 29, senų žmonių — 130.

Taigi, bendrai suskaitę turime virš 2.500 žmonių, kuriems yra būtinai reikalinga nuolatinė pagalba. Šie žmonės emigruoti ar savo jėgomis susikurti pragyvenimo šaltinį yra nepajėgūs.

Ar sveikas, normaliose sąlygose gyvenąs žmogus, begali įsivaizduoti sanatorijoj esanti džiovininką ar kitą ligonį, neturintį nei giminių, nei draugų? Be organizacijos paramos tokiam žmogui tikrai baisus gyvenimas! Čia BALF kaip tik yra jam tėvas ir motina.

Našlaičiai.

Vis dar pasiako, kad laiks nuo laiko pristatomi papildomi sąrašai lietuvių našlaičių iki šio laiko nebuvusių užregistruotais. Šiuo metu pas US Committee for European Children Direktorę Miss Allen yra užregistruota lietuvių našlaičių: turinčių vizas — 5, našlaičių kurių bylos pradėtos — 10, naujai pristatytų — 19.

Jonas Valaitis.

SKELBIMAS 1

Visi PLB bei jų LOK Valdybų pirmininkai ar jų įgaliotiniai, o taip pat ir kraštuose esančių buv. DP organizacijų vadovybės ar jų įg—niai yra prašomi skubiai pranešti savo adresus Lietuvybės Išlaikymo Tarnybai: M. Krupavičius, 14-b, Pfullingen b. Rtl. Göthestr. 16 — Germany.

SKELBIMAS 2

Tautiečiai, radę nelietuviškoje spaudoje įdomesnius straipsnius mums opiaisiais klausimais — prašomi juos skubos keliu pesiųsti tokiu adresu:

ELTA, Pfullingen b. Rtl., Götestr. 18, Germany.

KOLUMBIJA

DAIL. E. KULVIEČIO PARODA KOLUMBIJOJE

Dailininkas E. Kulvietis Nacional muziejaus salėje Bogotoje turėjo meno parodą, kurioje tilpo jo 66 paveikslai. Viduryje salės — atskira vitrina su garsiais Kulviečio kryžiais. Susidomėjimas didelis: savaitės bėgyje atsilankė apie 6.000 žmonių. Beveik trečdalis paveikslų sėkmingai parduota, nors ir nebuvo padaryta prieš tai jokios propagandos.

Dailininkas ketina papildyti savo parodą naujais paveikslais ir perkelti ją į Medelliną, kur žada nupiešti naujų peizažų. Be Kulviečio Bogotoje yra ir daugiau lietuvių dailininkų: Bagdonas, Penčyla ir Žeromskis. Jie taip pat galvoja ruošti parodas.

ŠVEDIJA

ŠVEDIJOS LIETUVIŲ VEIKLA

Į Švedijos Lietuvių Bendruomenės Tarybą išrinkti šie asmenys: Eugenijus Budrys, Ignas Kazlauskas, K. Kraujalis, J. Kriaučiūnas, Bagd. Laucevičius, J. Narakas, Jz. Plačas, Vyt. Staneika Fel. Valys, Edv. Varnauskas ir Vilius Vileišis. Į garbės teismą išrinkti: Ign. Kazlauskas, Juozas Lingys ir Val. Vilkėnas Bendruomenės būstinė įkurdinta Stockholmo mieste. Iš viso paskutiniu metu dėl emigracijos ir lietuvių skaičiaus sumažėjimo, kultūrinis veikimas čia gana menkas. Sustojo ėję "Pragiedruliai". Išeina tik Lietuvių Draugijos Švedijoje biuletenis.

TAUTOS VARDAN

(Pasaulio Lietuvių Bendruomenės paraštėje)

Vienas įžymus Amerikos lietuvių darbuotojas, laikraštyje paskaitęs VLIKo paskelbtąją Lietuvių Chartą, savo bičiuliui į Europą parašė: "Pirmas įspūdis — didis balsas iš padangių..." Atseit nelauktas balsas. Kad Lietuvių Chartos balsas ne tik anam veikėjui, bet ir daug kam pasirodė kiek nelauktas, galima jau iš to fakto spręsti, kad ligšiol VLIKas neįvykdė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės santvarkos įvedamųjų nuostatų, nesudarė Laikinojo Vyriausiojo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Organizacinio Komiteto, kuris turi duoti pradžią atskirų kraštų bendruomenės organams susidaryti. Šio rašinio būtų uždavinys tą Lietuvių Chartos ir pačios Pasaulio Lietuvių Bendruomenės kiek nelauktą pasiskardenimą paryškinti, iš padangių nukelti į mūsąją lietuviškąją tikrovę, kad su laiku Lietuvių Charta kiekvieno lietuvio širdy pavirstų nuolatiniu gaudesiu Laisvės Varpo iš Vytauto Didžiojo Muziejaus bokšto Kaune, dar daugiau, kad ji taptų nuolatiniu ryžtingu mūsų tautos šauksmu:

—Aš noriu gyventi!

Lietuvių Charta tai kiekvieno lietuvio pagrindinių teisių ir pareigų kodeksas, paskolbtas Lietuvių Tautos amžinųjų vardan. O tie siekimai: savo gyvybę, kalbą, tautines bei valstybines tradicijas išlaikyti, kurti ir ugdyti, kad, sava tautine kultūra visuotinei žmonių giminės pažangai bendradarbiaudama, vykdytų Visagalio valią ir laisvo žmogaus pašaukimą. Savo gyvybę, kalbą, tautines bei valstybines tradicijas išlaikyti, kurti ir ugdyti — rodos toki aiškūs, kiekvienai tautai prigimti dalykai, o vienok kokios žūtbūtinės kovos ženkle jie šiandien mūsų tautai stovi.

GENOCIDO ŽENKLE

Baltijos pajūrio erdvėje nuo senų senovės įsikūrusio Lietuvių Tautos kamieno išlikimo ir išsilaikymo klausimas II-jo pasaulio karo eigoje per visą laiką buvo gyvas ir aktualas. Ypačiai jis pasidarė opus, kai I-sios bolševikų okupacijos metu praktiškai buvo patirti bolševikų kėslai. 1941 m. birželio mėn. masinė deportacija nedviprasmiškai parodė, kad sovietiniai rusai, lygiai kaip kad savo metu caro rusai, Baltijos pajūryje prisiglaudusias aisčių padermės lietuvių ir latvių tautas bei finų-ugrų padermės estų tautą siekia išnaikinti, kad tuos plotus užpildytų slaviškuoju, rusiškuoju elementu.

..Ne kitokius tikslus su savo "Neuordnung" ("naująja tvarka") Europoj turėjo ir Hitleris. Net karo galo nelaukdami, naciai jau 1942-3 metais buvo pradėję Lietuvoj, Latvijoj ir Estijoj vykdity kolonizaciją. Geriausiuos Lietuvos rajonuos buvo kurdinami vokiečiai. Prieš šiuos eksterminacinius nacių žygius pasišiaušė visa Lietuva. Okupacinėms vokiečių įstaigoms įteiktas, buv. Respublikos Prezidento dr. Griniaus, buv. Žemės Ūkio Ministerio prel. Krupavičiaus ir buv. Žemės Ūkio Ministerio prof. Aleksos pasirašytas, memorandumas. Jį pasirašiusius gestapas čiupo ir įštrėmė visam karo metui: Krupavičių ir Aleksą į Vokietiją policijos priežiūrai, dr. Grinių į kaimą. Šis trijų memorandumas buvo lyg pirmasis skambutis. Vėliau ta kryptimi reiškėsi visas Lietuvos pogrindžio antinacinis sąjūdis. Ta prasme savo politinę taktiką rikiavo ir Tautos priekyje stojęs Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas.

Nuo 1944 m. su antrąja bolševikų invazija į Lietuvą mūsų tautos kamieno išlikimo ir išsilaikymo problema dar paaštrėjo. Žymi tautos dalis, ypačiai žymi savo kokybe, bolševikinio režimo siaubo buvo priversta palikti savo eitas pareigas, savo užsiėmimą, savo namus ir savo gimtąją žemę, kad išgelbėtų savo laisvę ir savo gyvybę. Krašte pasilikęs tautos kamienas savo ruožtu tapo beatodairinės bolševikų naikinamosios akcijos auka. Per pastaruosius penkerius metus (1944 - 49) masinėmis deportacijomis ir individualiniu naikinimu bolševikai yra išėmę iš Lietuvos per 500.000 lietuvių. Ekstorminacijai su nemažėjančiu intensyvumu einant toliau, mūsų tautos kamieno gyvybė yra akivaizdžiam pavojuje. Visą kultūringąjį pasaulį, bet juoba mus pačius nedviprasmiškai perspėja anas Lietuvos katalikų laiškas 1948 m. įteiktas popiežiui Pijui XII, kuriame skaitom:

—Ką mes išgyvename, jokia žmogaus vaizduotė nėra to sukūrusi ir negali sukurti. 1941 metų deportacijos ir naikinimas buvo tik gaivališkas siautimas, dabargi jau planingas tautos išnaikinimas, surusinimas. Tam tikslui įgyvendinti skiriamas maždaug 10 metų laikotarpis. Dar šeši metai, ir mūsų tautos turi nebūti".

Šita traginga mūsų tautos kamieno padėtis buvo ir tebėra nuolatinių pastangų objektas VLIKui, ALTui, visiems lietuviškiems veiksniams ir mūsų tautos bičiuliams beieškant veiksmingų pagalbos priemonių. Memorandumai, peticijos, bado protestai, demonstracijos, atsišaukimai, rezoliucijos ir kiti žygiai pačių vienų lietuvių, drauge visų trijų Baltijos kraštų vardu ir drauge visų anapus geležinės uždangos pavergtųjų tautų vardu yra tos priemonės Sovietų Sąjungos Lietuvoje vykdomam genocidui sustabdyti ir tautos gyvybei nuo sunaikinimo apsaugoti.

Tačiau kad ir kaip būtinos visos šios genocido ženkle daromos pastangos, vis dėlto viso gyvojo tautos potencialo jos neapima ir jo išlaikymo visos problemos dar neišsprendžia. Gyvoji lietuvių tauta yra daug daugiau, kaip vien tik jos kamienas Nemuno Tėvynės plote.

KODĖL IR KAIP GIMĖ PLB?

Lietuvių tauta kaip reta kuri tauta pasaulyje amžių būvyje buvo nuolat ir nuolat verčiama kovoti nelygią žūtbūtinę kovą dėl savo išsilaikymo Baltijos pajūryje. Tamsiaisiais savo istorijos tarpsniais dalis tautos kankinių keliais ėjo, lygiai kaip kad eina šiandieną, į tolimąsias šaltojo Sibiro, laukinio Altajaus , Kazakstano, Vorkutos sritis. Kita dalis, priversta palikti savo tėvų sodybas ir ieškotis naujos tėvynės, rinkosi sunkią išeivių dalią Didž. Britanijoj, Jungtinėse Valstybėse, Kanadoje ir kitur.

Antrasis pasaulio karas su permainingomis okupacijomis ir eksterminaciniais okupantų tikslais vėl žymią mūsų tautos dalį nubloškė į vakarų Europą tremtinių keliais, kurie šiandieną yra išsišakoję kone po visą žemės kanuolį pradedant vakarų Europos valstybėmis, Afrika, per Kanadą ir Jungtines Valstybes, per visą Pietų Amerikos žemyną, per Australiją, Naująją Zelandiją iki Kinų Indijos, iki tolimųjų Ramiojo vandenyno salų. Kažin ,ar bėra toks pasaulio užkampis, kuriame bolševikinio negando persekiojamas lietuvis nebūt bandęs sau užuovėją rasti. Su B. Brazdžioniu betariant

—Visam pasauly aidi skaudūs mūsų žingsniai —
visų šalių visų dienų visuos keliuos...

Lietuvių tauta yra ištaškyta po visą pasaulį.

Todėl kam rūpi mūsų tautos gyvybė, mūsų tautinės kultūros išlaikymas bei ugdymas, tas negali ir neturi tenkintis tik pastangomis patį tautos kamieną krašte apsaugoti gyvą. Tas lygiai turi sielotis ir tomis gausiomis mūsų tautos skelveldromis, jos atžalomis, diasporomis, visame pasaulyje išbarstytomis. Nuo pat savo veiklos vakarų Europoje atnaujinimo VLIKas šiam reikalui rodė gyvo susirūpinimo. Prof. Ernestui Galvanauskui 1946 m. lapkričio 12 d. sudarius pirmąją Vykdomąją Tarybą, jos darbų programoje taip pat numatytas tautos potencialo išlaikymo klausimas ir pasaulyje pabirusiems lietuviams apjungti veiksmingos organizacijos reikalas. Antroji p. Sidzikausko Vykdomoji Taryba nedelsdama ėmėsi problemą praktiškai spręsti. Jos darbo rezultate 1948 m. pradžioje buvo pateiktas VLIKui Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Konstitucijos Projektas. Jį išdiskutavęs, VLIKas 1948.4.30. sudarė specialią tarpgrupinę komisiją iš prof. D. Krivicko, K. Bielinio, adv. dr. P. Karvelio, adv. V. Vaitiekūno ir M. Valiukėno projektui perredaguoti, atitinkamų pataisų padaryti. Komisija klausimą studijavo iš visų šonų. Projekto redakcija stipriai pakito. Perredaguotą projektą komisija pateikė VLIKui, kuris jį šešiuose posėdžiuose ir 1948.8.27. priėmė papunkčiui (antruoju skaitymu). Spaustuvėj išspausdintą projekto tekstą VLIKo pirmininkas 1948.10.11. išsiuntinėjo didžosioms lietuvių organizacijoms, laikraščių redakcijoms, atskiriems veikėjams, prašydamas dėl projekto pasisakyti, kad redaguojant galutinį tekstą būt galima turėti prieš akis visų kraštų juo platesnių sluoksnių lietuvių nusistatymas. Atsiliepimams susirinkus, VLIKas 1949.4.19. pavedė aukščiau minėtai tarpgrupinei komisijai pažiūrėti gautąsias dėl PLB konstitucijos projekto pastabas ir pagal jas pateikti VLIKui galutinai suredaguotą projekto tekstą. Jį komisijai pateikus, VLIKas svarstė penkiuose savo posėdžiuose ir 1949.6.14. paskelbė Lietuvių Chartą ir priėmė Laikinuosius PLB santvarkos nuostatus.

Ilgai iešmą bedrožiant šuo kepsnį nunešė, — sako lietuvių patarlė. PLB organizacijos atžvilgiu toji lietuvių liaudies išmintis nepasiteisino. Atvirkščiai. Ilgokai užtrukęs svarstymas ir persvarstymas kaip tik labiau išryškino tiek idėjinę PLB plotmę (Lietuvių Charta), tiek PLB organizacines apybraižas (laik. PLB santvarkos nuostatai). Kas yra susipažinęs su VLIKo dviem skaitymais priimtuoju PLB konstitucijos projektu ir gali jį palyginti su VLIKo 1949.6.14. paskelbtąja Lietuvių Charta ir priimtaisiais laik. PLB santvarkos nuostatais, tas pastebės žymių skirtumų. Tai yra rezultatas atsiliepimų į VLIKo pirmininko prel., Krupavičiaus 1948.10.11. kreipimąsi. Tiek komisija, tiek pats VLIKas nuoširdžiai ir su respektu išžiūrėjo ir vertino visus pasirodžiusius dėl PLB organizacijos pasisakymus. Tokia suglausta ligšiolinė PLB organizacijos kūrimo istorija.

BOLŠEVIKŲ GAUDOMAS 1940 - 41 M. (10)

Rašo gen. Teodoras Daukantas

KODĖL TU ESI PRIEŠ SOVIETŲ SANTVARKĄ LIETUVOJE?

Žmogus sovietų santvarkoje yra tarp kūjo ir priekalo, t. y. tarp baimės ir vilties. Tai daroma samoningai, o kalinys viliojamas yra į "šviesią ateitį". Dabar jau pats rašau parodymus" tema: "Alytaus vidurinės mokyklos ydos".

Parašiau, kad svarbiausia yda yra "daugiagalvė valdžia". Įsakinėja direktorius su inspektorium, įsakinėja rusų direktorė, kompartija, apskrities komitetas. Įsakymai kartais nesutampa. Mokytojas ir nebežino, ko jis turi klausyti.

Kartais su tardytojum pasikalbu, kai jam ateina noras mane pavaišinti arbata su citrina ir sumuštiniais. Atsisėdęs ant sofos, jis manęs klausia:

—Klau yk, dabar nėra tardymo, pakalbėkim atvirai. Kodėl tu esi prieš sovietų tvarką?

—Aš nesu prieš sovietų tvarką ten, kur gal žmonės tokios tvarkos nori, atsakau. Bet aš esu prieš tokią tvarką Lietuvoje.

—Kodėl? — vėl klausia ramiu balsu.

—Todėl, kad esu kalbėjęs su mūsiškiais, buvusiais pas jus, pav. su aplankiusiais Žemės Ūkio parodą Maskvoje. Jie sako, kad jūsų miestuose galima pastebėti pažangos: nauji didesni pastatai, paminklai, fabrikai, bet kai pažiūri į kaimus, į kolchozus, tai net baisu. Tenai yra žymiai skurdžiau, kaip yra buvę prie caro.

—Žinau, nes ir mano brolis kolchozninkas. Jis gyvena Kalugos apskrityje, — neiškentė ir pats Dunkovas.

Padrąsintas tesiau toliau:

—Mes lietuviai esame kaimiečių tauta. Mūsų miestuose be lietuvių dar yra ir žydų, lenkų, gudų, rusų, o kaimas grynai lietuviškas. Kaip gi man, lietuviui, norėti skurdinti kaima miestu saskaiton? Aš noriu gero lietuviams, delto norių gero pirmiausiai kaimui, o paskui miestui, o pas jus atvirkščiai.

— Mes atsigrįšim veidu į kaimą, — atsakė tardytojas.

—Tuomet aš mielai peržiūrėsiu savo nusistatymą, — atsakiau.

Mane išvedė. — —

Sekantį kartą aš sėdėjau pas tardytoją 14 valandų be valgio ir be žodžio. Jis tvarkė prie stalo savo reikalus ir šnekučiavosi trumpai su užeinančiais pas jį "iš netyčių" valdininkais.

Vėl pas tardytoją.

—Štai, matai. Malonu buvo tiek čia sėdėti be valgio?

—Tikrai, labai malonu, — sakau, — čia matau saulės šviesą, o apačioje tamsu. Čia šilta, o ten drėgna ir šalta. Čia vis galiu žiūrėti į Vytauto prospektą.

Išvedė.

Kitą dieną — audra (kalinys tarp vilties ir teroro). Vėl keli tardytojai ir "vyriausias" jų tarpe.

—Tu SS (kiaulės sūnus) savo anketoje parašei, kad esi tikintis? Štai tau! — ir pradėjo plūsti, primesdamas komisarų enkavedistų nuopelnus mūsų kunigams. Kai tu žis išsiliejo, nurimo ir pridėjo:

—Mes tau maistą pagerinsim, baltos duonos, pyrago gausi, prisipažink.

Įsimaišo ir mano tardytojas, nuliūdusiu balsu tardamas:

—Aš jau siūliau jam maistą pagerinti, bet jis atsakė, kad maistu patenkintas.

—Ar prisipažinsi? — rėkė vyriausiasis, purtydamas mane iš visų jėgų.

—Aš daugiau nesu kaltas negu pasakiau. Gyniau Lietuvos nepriklausomybę prieš visus.

—Mes tave mėnesius užmiršime, ir tu supūsi požemy! — surėkė grasinamai ir išėjo.

Išvedė ir mane. Po trijų dienų buvau karcery.

(B. d.)

KULTŪROS KRONIKA

Jau Turime Lietuvių Kalbos Vadovą

Jūsų bendradarbio Vokietijoje rankose jau pirmasis Lietuvių Kalbos Vadovo egzempliorius. Tai didžiulė kalbininkų Prof. Pr. Skardžiaus, St. Barzduko ir J. M. Laurinaičio paruošta knyga — 606 pusl., 15,3x21 cm formato.

Jau iš viršaus patraukia skaitytoją gražus drobės įrišimas su jame atspausdintomis aukso raidėmis. Verčiame toliau: veikalas skirtas didiesiems lietuvių kalbininkams — Prof. Jonui Jablonskiui ir Prof. Kazimierui Būgai. 7-11 pusl. turinys lietuvių ir anglų kalbomis. 12-18 pusl.: Pr. Skardžiaus redakcijos žodis. Pirmoji knygos dalis — paaiškinimai, kalbos, tartis, gramatikos ir kiti dalykai užima viso 156 pusl. Kiti, — antrosios knygos dalis — 159 — 604 pusl. tenka kirčiuotam lietuvių kalbos žodynui, kuriame kiekvienas žodis dar atitinkamu būdu paaiškintas. Visa žodyno medžiaga apima apie 20,000 žodžių.

Tai pirmas šios rūšies platesnės apimties veikalas ne tiktai tremtyje, bet ir iš viso. Autoriai ir leidėjas šiuo atliko labai didelį darbą, kuris yra svarbus tiek mūsų kalbos mokslo reikalams, tiek kiekvienam asmeniškam vartojimui, tiek ypatingai gimtosios kalbos mokymui.

Lietuvių kalbos vadovas greitai pasieks skaitytojus, nes šiuo metu knyga yra jau įrišama. — V. Indr.

Aplankius Tautodailės Parodą

Šių metų liepos mėn. 22 d. Tautinis Ansamblis rengė savo metines Lietuvių Salėje ir ta pačia proga buvo surengta Tautodailės Paroda. Parodą surengė komitetas, kurį sudarė p. A. Mikelionienė, R. Kuprevičius, J. Vedegys ir arch. J. Steikūnas. Jiems padėjo visa eilė asmenų, kurie parodos reikalą gyvai atjautė, todėl nežiūrint to, kad mūsų kolonija labai išblaškyta po visą didelį miestą, rengėjams pavyko surinkti daug gražių eksponatų ir labai skoningai pačią parodą surengti.

Parodai buvo paskirti trys kambariai, kurių kiekviename buvo charakteringai sudėstyti tautodailės eksponatai.

Pirmojo ir gal paties svarbiausiojo skyriaus centrą sudarė Mūsų Tėvynės Žemės sauja, įtaisyta į gražią piliakalnio formos dėžutą; už jos — Vytauto Didžiojo biustas, gražiausio audinio fone; virš jos — Lietuvos Vytis ir nepaprastai gražiai išdrožta Vilniaus Aušros Vartų Dievo Motinos koplytėlė. Dar keli smūtkeliai, gintarų eilutės ant mūsų tautinės vėliavos sudarė lyg savotišką altorių mūsų tautos brangenybių. Prie kitų sienų išdėstyti tautiški moterų drabužiai ir mūsų kario uniforma, viskas gražiai apšviesta jaukia gelsva šviesa teikė šventovės įspūdį.

Kitame kambary sudėstyti dešimtys puikiausių juostų ir kaklaryšių, lovatiesių senoviniais mūsų raštais ir puikiai suderintomis spalvomis kėlė žiūrovų pasigėrėjimą. Keli Velykų margučiai, tautiškais raižiniais padabintos lėkštės ir mūsų garsioji "Vargo Mokykla", dailininko Buračo reprodukcijoje, gražiai derinosi su mūsų seselių audimo pažibomis.

Trečiajame kambaryje išdėstyti rankšluoščiai ir staldengės, o sienos padabintos dailininko R. Kuprevičiaus Lietuvos vaizdeliais ir kampuose ant stalelių — mūsų kryžkelių rupintojėliai.

Nedideliuose trijuose kambariuose — kiek čia lietuvių sielos turto sukrauta ir atgabenta į tolimą Argentiną! Kiek rupestingų rankų tą turtą krovė ir jį išsaugojo!

Šioje parodoje reikėjo stebėtis lietuvio, o ypač lietuvės moters tautiškų audinių branginimu ir saugojimu savo atminimų, išsivežtų iš mielos tėviškės.

Lietuviai mėgsta parodyti savo tautodailės turtus svetimšaliams ir, kiek teko pastebėti iš spaudos, net tremties metu buvo rengiama daug tautodailės parodų, bet mums išeiviams dar labiau reikia susirūpinti mūsų pačių augančia jaunuomene ir jai ne tik parodyti, bet ir įkvėpti daugiau meilės ir pagarbos savajam menui. Todėl mūsų kolonijos kultūriniame gyvenimo ši tautodailės paroda yra nepaprastai vertingas įvykis ir didžiausias nuopelnas už jį priklauso p. A. Mikelionienei, Lietuvos Žemės Rūmų Jaunųjų Ūkininkų darbelių instruktorei, kuri Lietuvoje aštuonerius metus darbavosi tautodailės ir kitų darbelių srity ir surengė daug gražių parodų. Tremtyje ji ragino lietuvaites mokintis ir branginti savo meną, o atvykusi į mūsų tarpą tuojaus surengė darbelių kursus ir dabar buvo svarbiausia inciatorė ir vykdytoja šios vertingos parodos, kurioje visų dėmesį kreipė jos darbo juostų ir kaklaryšių rinkinys.

S. V.

LIETUVA CENTRO EUROPOS SĄJUNGOJE

U. P. agentūra iš New Yorko praneša, kad Lietuvos, Čekoslovakijos, Vengrijos, Lenkijos ir Jugoslavijos antikomunistiniai vadai tremtyje susijungė į Centro Europos Krikščionių Demokratų Sąjungą. Sąjunga buvo įsteigta tremtinių tarptautiniame suvažiavime, kuriame buvo priimta rezoliucija, kad "krikščionybė šiandien duoda dvasinę bazę heroiškai kovai prieš komunizmą visose tautose, atsidūrusiose anapus geležinės uždangos.

SIMPATIJOS LIETUVAI

Buenos Aires dienraštis "El Pueblo", per paskutinį dešimtmetį atspausdinęs apie šimtą C. Verax straipsnių, pastaruoju laiku vėl įdėjo keletą šio mūsų bendradarbio rašinių apie padėtį Lietuvoje ir pasaulinį komunizmą (liepos 6 ir 13 d., rugpiūčio 5). Pabrėždama straipsnių reikšmingumą "El Pueblo" redakcija skiria jiems ryškiausius puslapius ir stambias antraštes.

Gautosios Dovanos Lietuviams Vokietijoje

Šiais metais gautos dvi didelės siuntos BALF-o gėrybių:

Kovo mėn. 20 d. 977 maišai, 72.100 svarų rūbų, 10.129 svarai avalynės ir 4.420 svarų muilo.

Gegužės mėn. 12 d. gauta siunta, susidedanti iš 2.028 svarų riebalų, 1.008 svarų kovos ir 13.534 svarų rūbų bei avalynės.

Iš CARE gavome:

Balandžio mėn. 29 d. Anglų zonai — 121 maisto pakietą. Kovo mėn. 28 d. Amerikos zonai — 2.900 gabalų muilo ir Prancūzų zonai — 2.000 gabalų muilo. Gegužės mėn. 31 d. Amerikos zonai — 42 maisto pakietą, ir Prancūzų zonai — 81 maisto pakietą.

Išdalinta:

Iš gautųjų BALF-o siuntų paskirta:

1. Amerikos zonai — 507 maišai rūbų ir batų, 800 svarų riebalų ir 400 svarų kavos.

2. Anglų zonai — 565 maišai rūbų ir batų, 800 svarų riebalų ir 400 svarų kavos.

3. Prancūzų zonai — 21 maišas rūbų ir batų, 400 svarų riebalų ir 200 svarų kavos.

Mokslas ✦ Menas ✦ Literatūra

Gyvenimo menininkės paskutinės dienos

MARIJOS PEČKAUSKAITĖS MIRTIES DVIDEŠIMTMEČIUI PAMINĖTI

Įžymioji rašytoja Marija Pečkauskaitė Šatrijos Ragana gimė Medingėnuose, Žemaitijoje, dvarininkų šeimoje 1877 m. Turėdama auklėtojos pašaukimą savo studijas baigė Šveicarijoje, klausydama garsiojo pedagogo Foersterio paskaitų ir susižavėdama jo kilnia krikščioniška dvasia.

M. Pečkauskaitė kurį laiką mokytojavo Marijampolėje, bet vėlesnę savo gyvenimo dalį praleido Židikuose veikdama tarp kaimo žmonių ir rašydama. Jos raštų septyni tomai reikšmingai praturtino lietuvių literatūrą, o Foersterio veikalų vertimai turėjo didelės įtakos mūsų jaunuomenės auklėjimui.

Mirė 1930 m. liepos 24 d. Čia spausdiname ištrauką iš Kazimiero Čibiro studijos "Gyvenimo Menininkė". Red.

Štai ji, jau įsisenėjusio kaulų vėžio sunaikinta, tolimame bažnytkaimy, be reikiamos medicinos priežiūros, baisius skausmus kenčianti. Tačiau laimina skausmą — "tą ugnį, nuo žmogaus širdies rūdį valančią, tą vėją, Dievo kibirkštį žmogaus krūtinėje pučiantį, tą sparną, žmogaus sielą nuo žemės purvų keliantį, tą teleskopą, tolimuosius amžinuosius horizontus skleidžiantį". Štai nuostabi laimė, kilusi iš galingos valios, turtingos širdies, švarios sąžinės!

Dabar ji rado progą patiems didiesiems kūrybos žygiams: "kentėti giliai susivienijus su mūsų Viešpačiu ir visas monotonijas, smulkmenas, kuklias savo pareigėlės paversti maldomis už sielas. Paaukoti Jam dvasios sausumą, sielos vienatvę".

Tomis kukliomis pareigėlėmis Marija vadino, tur būt, ir rašinėjimą, kuris net ligoje nebuvo nutrūkęs. Garsiosios mūsų laikų krikšč. asmenybių biografijos: ELZBIETA LESEUR, MARGARITA LEKEUX ir MATILDE VREDE buvo rašomos daugiausia lovoje. Ji vis daug ir skaitė, ypač religinių veikalų, Naujasis Testamentas ir Šv. K. J. Teresės sielos Istorija buvo jos nuolatinė paguoda.

Dar norėjo perrašyti "Kristus ir žmogaus gyvenimas" vertimą, bet ėmė skaudėti ir akis, tai visai nebegalėjo nei skaityti nei rašyti. Tarsi nujausdamas savo geriausios mokinės sunkias valandas, garsenybė Foersteris atsiuntė jai savo didelę fotografiją. Tai ją, žinoma, labai nudžiugino.

Liga tuo tarpu vis plėtėsi paraližuodama net gerklę. Artimųjų pastangomis buvo nusiųsta į Kauno Karo ligoninę, kur išbuvusi šešias savaites, grįžo be jokių vilčių. Į kambarį buvo nešte įnešta. Dr. Zarcinui siūlant pabandyti gydytis užienyje, M. Pečkauskaitė atsakė: "Jei turėčiau savo pinigų, taip, bet dabar negalima".

Ir vėl ji su didele kantrybe ir šviesia nuovoka iš savo ligos patalo rūpinasi organizacijomis, vargšų ambulatorija, vaikučiais. Pasikvietė Kazę Rubinaitę, kuklią paprastą pavasarininkę, ilgametę ištikimą savo bendradarbę. Marija valandėlę į ją žiūri tyliai, paskui prašo:

—Poryt Dievo Kūno šventė. Tu tvarkyk procesijoj vaikučius. Nevarginsiu tavęs, Kazele, jau daugiau. Tai paskutinis mano prašymas. Pasitikiu tavim!...

Devintinių rytas spindįs saulė ir žiedais. Marijai nuraminti pranešta, kad vaikai šventoriuje jau susirinkę, ir Kazelė juos tvarko. Ligonė guodžiasi: "Žinau, jei ji pasižadėjo, tai ir išpildys".

Tą paskutinį šios žemės Devintinių rytą Marija prašėsi išnešama į daželį po jazminais, kur tiek giedros ir bitelių dūzgimo, iš kur matosi šventorius su senom liepom ir koplytėlėm, kur banguoja skaidrios vėliavos ir girdisi padėkos giesmė: "Garbė ir šlovė". Ak, kaip graži žemė ir kokie geri žmonės kai su jais reikia skirtis!

Bet saulėtosios dienos viena po kitos geso kaip Marijos gyvybė. Nuolatiniai dideli skausmų antpuoliai, ilga ir tamsi agonija. Kai protarpiais sąmonė nušvinta, ligonė meldžiasi, aukoja Dievui save ir kitus, prašo dangaus pagalbos pakelti skausmams, vėl altruistiškai rūpinasi kitais.

—Antanai, kodėl nėjai pavasarininkams laikyti paskaitos?

—Jie manęs neprašė...

—Tai lauki, kol kas prisiprašys! Neatsimeni, kaip aš darydavau...

Paskutinius savo atodūsius ligonė vėl siunčia į Anapus. Ji kartoja "mažosios šventosios" (šv. Teresėlės, prie kurios turėjo ypatingą pamaldumą) vardą ir ilgai bučiuoja kryželį. Paskui nušvitusi seseriai palieka paskutinius žodžius: "Zosele, kiek gėlių ir kokios gražios"!...

Mirusios kūnas ilgos ligos atrodė graudžiai sunaikintas, bet veide pasilieko ta giedri ramybė, kuri tarsi patvirtino jos raštų vieną posmą: "Ak, ne, mirtis nėra baisi! Tai juokas, pasislėpęs už ašarų, džiaugsmas už sopulių, tai baltžiedis po nudžiūvusiais lapais".

Pirmoji, kartu ir paskutinė tokia, Marijos iškilmė Židikuose buvo tikrai didelė. Išvakarėse atkeliavo Vytauto Didžiojo paveisklas, jubiliejaus proga nešamas aplink Lietuvą. Į šventos Onos atlaidus suplaukė žemaičių minios. Jos karstas bažnyčioje iškeltas aukštai, papuoštas vainikais ir vėliavomis. Būrys dvasiškių giedojo egzekvijas, kiti už jos vėlę laikė Mišias.

Iš Kauno atvažiavo mokslo, meno, kultūros atstovai. Židikai gedulo kaspinais pririšę vėliavas, kai kapinių link išsitiesė tūkstantinė procesija. Karsto prišaky Gedimino ordeną nešė svečiams nepažįstama nei nežinoma kaimo mergaitė valdonės vargų ir veiklos liudininkė ir uoli bendradarbė.

Universitetas, mokytojai, redakcijos, savivaldybė, bičiuliai, organizacijos — nuo angelaičių iki žydų bendruomenės — 18 vainikų vaizdžiai išaukštino Marijų Pečkauskaitę.

Jurgis Kastytis Gliauda

TĖVYNEI

Būk palaiminta, žeme gimtoji,
kur skambėjo mums laisvės varpai;
kur mūs ateitį mūrais globojo
mūsų laisvės gynėjų kapai.

Už akiračių tolimas rojus!
Tu, tėvyne, mums rojum buvai;
kur gi toks besiras vasarojus,
kur tokie, kaip tėvynėj, klevai!

Mažytėlė pasauly šalelė —
tavo gėlės mums amžiais nevys:
tu mūs laimės lopšinė dainelė,
mūsų svajų pradžia ir baigtis.

Kur bebūtų benamis lietuvis:
ar po palmėm, ar ledo šaly —
neišdils iš širdies, iš akių vis
rūtų tėviškės pločiai žali.

Automobiliu nuo Buenos Aires iki Bolivijos

Pasinaudodami žiemos atostogomis, inž. Jonas Čekanauskas, Vladas Urbietis su savo šeimomis, ir aš sumanėme padaryti ekskursiją į Argentinos šiaurę. Per 13 dienų du automobiliai riedėjo per devynias Argentinos provincijas: Buenos Aires, Santa Fe, Santiago del Estero, Córdoba, Tucuman, Salta, Jujuy, Catamarca ir La Rioja. Šios provincijos su savo sostinėm ir kitais didesniais miestais bei apylinkėmis apima visą šiaurinę Argentiną.

Liepos 11 d. išvažiuojame. Po kelių kelionės valandų pasiekiame Rosario miestą, sustojame aplankyti T. T. Marijonų misijos. Kun. Kaz. Vengras, MIC supažindina svečius su besikuriančia nauja lietuvių parapija.

Cordoboje tik pernakvoję traukiame tiesiog į Santiago del Estero. Pavažiavus keliasdešimt km. nuo Cordobos pasibaigia asfaltuoti keliai ir įvažiuojame į palmių miškus. Toliau važiuojant palmių vis mažiau matosi, atsiranda vis daugiau įvairių rūšių kaktusų. Milžiniški kaktusai ir yra didžiausi mūsų kelionės palydovai. Juos randame dažnai net kelių šimtų km. juosta išsiplėtusius pakelėje. Pervažiuojant Córdobos ir Sentiago del Estero provincijų ribą užtinkame didžiausius klodus druskos — Salinas Grandes. Tai didžiulė balta druskos jūra, kur nekur žolėmis ar sunykusiais krūmokšniais išmarginta. Per jos vidurį aukštai iškeltas, iš žemės supiltas plentas. Šalimais kur nekur pasirodo maži plento sargų ar druskos kasyklų darbininkų nameliai — būdelės.

Atvykstam į Santiago del Estero — seniausią Argentinos miestą, stovintį ant Rio Dulce krantų su 70.000 gyventojų. Gotikos stiliaus katedra, pastatyta 1876 m., kurioje ilsisi pulkininko F. L. Borgue ir Pedro L. Gallo, Tucuman Kongreso atstovų palaikai. Domininkonų vienuolynas su šventosios drobulės relikvijomis ir šv. Rožančiaus Marija, Kristus agonijoje, Šv. Pranciškaus bažnyčia ir kt. Du didžiuliai muziejai: Arqueológico ir El Histórico de la Provincia, įkurtas jau 1836 m. Didžiulis parkas Aguirre, gražios alejos.

Iš Santiago del Estero pavažiavę 90 km, per ilgą naują tiltą įvažiuojame į kurortinį miestą Rio Hondo. Kalbėdamasis su vienu žmogum apie šį miestą gavau labai keistą atsakymą: "Į šitą miestą suvažiuoja žmonės gydytis nuo reumatizmo ir storos kišenės". Kiekvienam viešbutyje jau yra įvesti vamzdžiai, kuriais tiesiog iš kalnų ateina karštas (iki 52 C°) mineralinis vanduo, kuris turi ypatingos gydomosios reikšmės reumatizmui. Tą taip pat patvirtina nepaprastai didelis šio miesto plėtimasis naujomis statybomis ir kitais moderniškais įrengimais. Nuo "storos kišenės" čia "pagydo" tik vienas namas, kuris ir termalinio vandens neturi — ruleta, lošimų namas. Pasinaudoję mineraliniu vandeniu išskubėjome į Tucuman.

Iš Rio Hondo į Tucuman kelias geras ir lygus. Tokius kelius mūsų vairuotojai visada panaudodavo taupymui laiko ir pakeldavo važiavimą iki 120 km. p. v. ir daugiau. Tukumaniečiai mus tačiau apgavo. Susisiekimo tikrinimo punkte policijos pareigūnas mums pranešė, kad už 55 km. bus kita kelių policijos kontrolė ir kad mes tą vietą anksčiau negalime pasiekti kaip per valandą. Vėliau — taip. Pradžioje dar paklausė, ar mes pirmą kartą šiuo keliu važiuojame. Šiek tiek nusišypsojęs atsisveikino ir palinkėjo mums laimingos kelionės. Stebėjomės tokiu mandagiu, bet gudriu tukumaniečių policijos važiavimo greičio sulaikymu. Dar gražiau buvo, kai lėtai važiuodami nurodytoje vietoje jokios važiavimo kontrolės neradome. Tada paaiškėjo, kodėl mus klausė ar pirmą kartą važiuojame.

Tucuman — provincijos sostinė su 160.000 gyventojų. Teisingai vadinamas Argentinos sodu. Statyba moderni, išskirstyta tarp gražių parkų ir alejų, apsodintų apelsinais. Pagrindinis šio miesto sodas, Parque 9 de Julio apima 400 ha žemės plotą. Vidury šio parko stovi Vyskupo Colombres kolonijalinio stiliaus rūmai, kurie dabar perdirbti į muziejų, kuriame randasi visi vyskupo baldai. Bendrai Tucuman, o vėliau Salta mums padarė nepaprasto įspūdžio. Gatvės švarios, beveik visos apsodintos apelsinų ir kitais medžiais. Žmonės ramūs, švarūs, gražiai apsirengę ir labai nuoširdūs. Ir religinis žmonių gyvenimas čia aukštesnis. Paprastą dieną pamaldose lankosi gausiai. Tucuman ir Saltą kažką labai panašaus turi su mūsų sostine Vilnium. Tačiau dėl laiko stokos skubotai apžiūrėję miestą ir jo žymesnes vietas, kaip Casa Histórica, Katedrą, muziejus, namą, kuriame gimė Nicolas Avellaneda ir kt. išvažiavome į Tucuman apylinkes. Pramonininkams inž. Jonui Čekanauskui ir Vladui Urbiečiui rūpi susipažinti su šio krašto pramone. Todėl ir pasukame į didžiulį cukraus fabriką San Pablo. Tik išvažiavę iš miesto patenkame į didžiulius cukrinių nendrių laukus. Kelias kimšte užkimštas sunkvežimių, asilais ir mulais traukiamų vežimų — visi pakrauti cukrinių nendrių skuba į fabriką. Kažkas panašu į Marijampolės apylinkes, kada ūkininkai gabendavo cukrinius runkelius į Marijampolės cukraus fabriką.

Atvažiuojam prie fabriko. Milžiniški pastatai, kuriuose keli tūkstančiai žmonių juda, kruta kaip skruzdės. Visi jų skuba pakrauti cukrines nendres ant 4 m pločio diržo, kuris traukia nendres į fabriko vidų. Viduje jos įvairiausiomis mašinomis ir įrengimais malamos, išspaudžiama cukrinė sunka, valoma. Vėliau toji sunka kristalizuojama, džiovinama ir kitame fabriko galė keliais vamzdžiais švarus baltutėlis cukrus pilasi tiesiog į maišus. Moterys tuos maišus greitai, tartum viena norėdama pralenkti antrą, užsiuva o vyrai tekini, visi išprakaitavę neša maišus tiesiog į čia pat stovinčius vagonus. Padėkoję ir atsisveikinę su fabriko administracija sukame tiesiog į kalnus. Per lapuotų medžių kalvas, kaip gyvatė išsiraitęs kelias veda į Villa Noguez ir San Javier kurortą.

Ilgiau neužtrukdami per šimtamečių lapuočių miškus iki 1000 m. aukštumo kalnais pasukame Saltos link. Pakeliui sustojame aplankyti mineralinio vandens šaltinių Rosario de la Frontera. Didžiulis viešbutis su visais gydymosi ir poilsio įrengimais į kurį įvairiais vamzdžiais teka mineralinių šaltinių vanduo. Panašiai kaip Rio Hondo, tik viskas daug moderniau įrengta ir vandens temperatūra aukštesnė: pav., Fuente Silicosa temperatūra siekia iki 97,6C°. Čia randasi ir visoje Argentinoje žinomas Agua PALAU šaltinis. Gydymasis šių šaltinių vandeniu yra moderniai įrengtas ir po griešta medikų priežiūra.

Žmonės, kurie į mus nenori žiūrėti. Artėjant prie Saltos ir ypač pravažiavus Jujuy sutinkame vis daugiau žmonių indėnų kilmės. Kitur važiuojant, žmonės paprastai pažiūrėdavo į du tolyn riedančius apdulkėjusius automobilius. Jie sustodavo, žiūrėdavo ir lyg norėdavo gauti atsakymą: kas, iš kur ir kur važiuoja. Šie ne tik nepakeldavo akių, bet dažnai net veidą uždengdavo rankomis. Vėliau paaiškėjo, kad tie žmonės bijo, kad jų nefotografuotų ir nenori, kad jais stebėtųsi. Ir tikrai,

Viršuj: (kairėj) Ekskursijos vadovai inž. J. Čekanauskas ir Vl. Urbietis Humahuaca miest tariasi dėl tinkamiausio kelio į Bolivijos pasienį. (Dešinėje) Ant Argentinos ir Bolivijos sienos. Apačioje: (kairėj) Atsisveikiname su La Quiaca Bolivijos pasienyje (3750 m); (dešinėje) Pietų postovis tarp Kordobos ir Santiago del Estero. (Foto inž. J. Čekanausko).

Kodél Tikime?

Rašo kun. Stan. Grigaliūnas

TIKIME TAI, KO NEMATOME. Vienas Indijos karalius klausėsi katalikų misijonieriaus pamokslų. Kai šis pasakojo savo įspūdžius apie Europą ir jos gamtos grožį, valdovas klausėsi susidomėjęs. Bet kai jis pasakė, kad kai kuriose Europos vietose žiemos metu vanduo taip sukietėja, kad jo paviršiumi gali net drambliai vaikščioti, tai valdovas užpykęs tarė: "Aš tave laikiau garbingu ir tiesiakalbiu žmogum. Dabar matau ką kita. Nutilki niekada negalėsiu tikėti tokioms melagystėms".

Vienas gudruolis sakydavo: "Netikiu tai, ko nematau". Po kiek laiko jis sapnavo ,kad eidamas miške sutiko iš prigimties aklą žmogų, nekad nemačiusį šviesos. Pradėjo jam kalbėti apie saulę, apie gamtos grožį. Aklasis jam atsakė: "Aš to nesuprantu, bet tikiu tavo žodžiais. Tikiu į saulės ir laukų grožį. Būčiau neišmintingas, jei tai netikėčiau. Aš tikiu taip pat ir kitus dar kilnesnius dalykus, kurių ir jūs nematote ir nesuprantate, tačiau yra tiesa nors mes jų ir nesuprantame".

MOKOMĖS, BET IR TIKIME. Mokslas yra išaiškinęs daugelį gamtos paslapčių. Tačiau ir mokslui ne viskas prieinama. Kaip teleskopas žmogaus akių nenaikina ir joms nepakenkia, bet jas dar tobulina, didindamas jų toliregiškumą, taip tikėjimas, nežemindamas žmogaus įgimto supratimo, jį dar patobulina ir praturtina. Tikėjimas ne tik netrukdo mokslui siekti savo aukštybių, bet yra jam lyg smilkalas, kuris neleidžia sugesti.

Tikėjimas ir mokslas yra tai dvi saulės, kurias Dievas įžiebė apšviesti žmoniją šios žemės kelionėje. Jeigu abu paeina iš to paties šaltinio, tai kodėl gi neturi sugyventi kaip du broliai? Bevertis ir nesąmoningas būtų mokslas, jei jam nešviestų aukštybių šviesa. Jis liktų apribotas ir apsiribojęs, jei tikėjimas jam nesuteiktų tų paslapčių pažinimo, kuris yra už mokslo ribų.

KODĖL TIKIME? Ką matome ir žinome, to tikėti nereikia. Bet mes taip pat žinome, kad ne viską matome. Mes žinome, kad ir mokslas ne viską išaiškina. Ne visus mokslus mes pažįstame. Mes turime tikėti tais žmonėmis, kurie mokslų yra pasiekę ir už mus daugiau žino. Bet ir jie dar ne viską žino, nes jų mokslai nesiekia Dievo paslapčių. Dievo paslaptis yra apreiškęs pats Dievas. Ir kiek Dievas yra aukštesnis už žmogų, tiek ir Jo Apreiškima, Jo liudijimas yra teisingesnis už žmogaus liudijimą ir žmogaus mokslą. Mūsų tikėjimas kaip tik ir remiasi šiuo Dievo apreiškimu apie tas paslaptis, kurių žmogus pasiekti negali, bet kurios žmogaus išganymui yra reikalingos.

Rašytojo K. Čibiro 25 spaudos darbo metų pagerbimo dalyviai š. m. liepos 29 d. Viršuj: Šv. Cecilijos Choras išpildo meninę programą. Apačioje: K. Čibiras (ketvirtas iš dešinės) su dalimi svečių. (Foto Pablo).

VYTAUTAS KERBELIS

"LIETUVIŲ LIAUDIES DAINOS JAUNIESIEMS PIJANISTAMS" PASIRODYMO PROGA

Šiomis dienomis pasirodė kompozitoriaus Vytauto Kerbelio harmonizuotų lietuviškų liaudies dainų rinkinys, pritaikintas besimokantiems jauniems pijanistams. Šiuo laiku tai nėra tik eilinės vertės reiškinys. Kiekviena nauja lietuviška knyga, kiekvienas mūsų kūrybinis užsimojimas mumyse sukelia džiaugsmo ir kartu pasididžiavimo jausmą.

Vytauto Kerbelio vardas Argentinos lietuviams jau nėra nežinomas. Jo naujus kompozicijos veikalus teko girdėti ne kartą per lietuvišką radio pusvalandį arba Lietuvių salės bei kituose pasirodymuose. Gimė jis Kaune 1921 m. gegužės 1 d. Baigęs gimnaziją, jausdamas iš pat mažens savyje kūrybinį impulsą, jis pradeda studijuoti kompoziciją Valstybinėje Kauno Konservatorijoje. Studijuoja pas Lietuvoje labai gerai pažįstamą mūsų kompozitorių prof. J. Gruodį. 1944 m. su daugeliu mūsų geriausių tautiečių jam tenka pasitraukti į vakarus. Ten išvargęs nedateklius ir visas karo baisenybes, jis patenka Italijon. Romoje studijuoja "Santa Cecilia" konservatorijoje vėl tą patį savo mėgiamą dalyką. Vėliau studijuoja privačiai pas garsųjį italą prof. Garoflo. 1948 m. persikelia Argentinon, kur prie kitų darbų neapleidžia ir muzikos, kurdamas naujas kompozicijas ir harmonizuodamas lietuviškas liaudies dainas, dalyvaudamas pasirodymuose, skambindamas savo paties kūrybą. Gyvena su žmona — lietuviams jau žinoma aktore Beatriče Kleizaite ir sūneliu Vytautu Kazimieru Buenos Aires centre.

Pirmuosius savo kūrybos mėginimus Vytautas Kerbelis pradėjo dar būdamas tik 18 metų 1939 m. 1943 m. sukuria keletą solo pianui ir dainų. Vėliau Italijoje jau sukuria vertingų dalykų, parodydamas savo kūrybinę dvasią, išeidamas su savo stiliumi ir originalumu. Iš žymesnių tenka pažymėti: Vizijos "Prie jūros" (30 min. išpildymui), Elegija, Variacijos, dainų solo ir chorui ir kt. Argentinoje sukuria taip pat keletą pažymėtinų veikalų: Preliūdas Nr. 1, Baladė smuikui ir baigia rašyti fortepionui siuitą ir keletą prelūdų. Argentinoje būdamas, pradeda kreipti dėmesį į liaudies motyvus, ypač savo preluduose. Čia taip pat pereitais metais parašė tik pasirodžiusį savo naują veikalą "Lietuvių Liaudies Dainos Jauniesiems Pianistams".

Kompozitorius Vytautas Kerbelis

Pramonininkas Kazys Deveikis-Pipiras

Daug lietuvių vaikų mokosi muzikos, ypač piano. Reikia todėl anot autoriaus, kad lietuvių vaikai turėtų iš ko skambinti ir lietuviškas liaudies melodijas, kad išmoktų dainuoti lietuviškas dainas, kurios taip patinka lietuviams tėvams. Dėlto jis ir ėmėsi rinkti charakteringesnes liaudies dainas, jas suharmonizavo ir pritaikė ypačiai besimokantiems jauniesiems. Surinkta iš viso 32 liaudies dainos. Reikia manyti, kad ir autorius savo tikslą pasiekė, ir tėvai bus patenkinti, girdėdami savo vaikus lietuviškai skambinančius bei lietuviškai dainuojančius.

Šį vertingą veikalą išleido pramoninkas *Kazimieras Deveikis Pipiras*, kuris, mokydamas savo vaikus piano, smuiko ir akordeono muzikos, suprato lietuviškų dainų grožį ir jų reikalingumą. Išleidimas reprezentacinis, kurio nebus gėda parodyti bet kam, net ir matyti ant svetimųjų stalo ar prie svetimtaučių piano. P. Kaz. Deveikiui teks mūsų tautiečių didelė pagarba ir dėkingumas, kad šis veikalas galės pamatyti platųjį pasaulį ir lietuviškos dainos skambės kiekvienuose meną mylinčiuose namuose.

---

kiek vargo Jonas Čekanauskas turėjo padėti kol prisiviliojo du vaikus fotografijai. Ir kada tik pradėjome važiuoti, pasipylė didelis būrys klykiančių vaikų iš jų primityviškų namų .

Saltą pasiekiame jau vėlai vakare liepos 14 d., todėl ir pirmieji įspūdžiai nėra ypatingi. Atrodė, kad esame Tucuman'e. Net ir viešbutis, kuriame apsistojome, buvo toje pačioje centrinės miesto aiškės pusėje, kaip ir Tucuman'e. Ištrukę Salta ir yra panaši į Tucuman, tik žymiai mažesnė ir statyba, net naujoji yra daugiau kolonijalinio stiliaus. Turizmo biuro tarnautojas šitaip apibūdino šį miestą: "Salta daugiausiai kovojo su ispanais, bet dabar, bent savo išorine išvaizda, yra labiausiai ispaniška." Apžiūrėję svarbesnes vietas, katedrą, kuri skaitoma gražiausia bažnyčia Argentinoje, išvažiuojame į Jujuy.

Pakelėje vis dažniau sutinkame asilų karavanus — tai laukų krautuvės. Būrys asilų balno vietoje apkrauti įvairiomis prekėmis, kaip druska miltais, aliejum, medžiagom ir kitais dalykais. Du raiti vyrai, kartais ir daugiau, varo tą būrį, kol pasiekia reikiamą vietą, kur jokie didesni keliai neprieina. Tos rūšies karavanus sutinkame iki pat Bolivijos.

Jujuy pasiekiame liepos 15 d. vakare. Tarp aukštų, tikrai nepaprasto grožio kalnų, rodos, lyg tyčia paliktoje daubojo, santakoje Rio Grande ir Rio Chico randasi Jujuy su 35.000 gyventojų. Siauros gatvės, kaikur akmens grindinimas ir storos vienuolynų sienos liudija šio miesto ispanišką kilmę. Kaip šio miesto aplinka labai graži, taip miesto viduje mažiau švaros ir tvarkos negu pav. Saltoje. Didelis skaičius žmonių indėnų kilmės, kurių didesnė dalis daugiau ar mažiau jau prisitaikė prie miesto gyvenimo ir reikalavimų.

Sekmadienio rytą aplankiau keletą bažnyčių. Stebėjausi, radęs jas pilnas žmonių, maždaug lygiai vyrų ir moterų, kurie labai maldingai klausė šv. mišių.

Jau ir anksčiau, bet ypačiai dabar daugis atkalbinėjo mus nuo tolimesnės kelionės. Pasakojo visokių būtų ir nebūtų dalykų apie blogus kelius, apie pavojinga kalnų ligą "puna", apie galimas užeiti liūtis ir šimtus kitų nepaprastų dalykų. Vieni patarė pasiimti gerą atsargą česnakų, kiti — degtinės. Mes visų tų kalbų nelabai tepaisydami nutariame rytojaus dieną pasiekti La Quiaca, esantį ant Argentinos ir Bolivijos sienos, o pirmadienį grįžti atgal į Jujuy. Užsisakėme ir viešbutį pirmadienio vakarui.

Išvažiuojam. Pradžioje kelias visai geras. Pasukam keliolika kilometrų į šalį ir aplankome Karališkąsias Maudykles (Termas de Reyes). Mūsų automobiliai visu smarkumu stūmėsi aiškiai aukštyn einančiu keliu, kuris darė didelius vingius. Dulkių debesys driekėsi paskui mus. Nuolatiniai vandens išgraužti grioveliai ir sunešti akmens smarkiai šokdino ratus ir kėlė didelį riukšmą.

Mūsų kelias ėjo didelės tarpukalnės dugnu, kuriuo nuolat bėgo vanduo, rindamas akmenis, rausdamas griovius ir išmušdamas duobes. Lietaus metu vanduo taip staigiai pakyla, kad mašina gali būti nunešta, kaip skiedra.

Iš abiejų kelio pusių kilo raudono akmens kalnų keteros su anglies ir žalvario klodais. Kiekvienas kalnas vis kitoks, tarsi parodai išsirikiavę. Išgriauti moderniškos technikos pastatyti tiltai liudijo apie neseniai buvusias liūtis. Važiuojame iš lėto per griovius, duobes ir akmenis vis aukštyn. Nesutinkame jokio sunkvežimio ar automobilio. Vis daugiau sutinkame pėsčių ir raitų žmonių.

Pagaliau per Tumbaya ir Tilcara pasiekiame Humahuaca. Šį miestą kiekvienas turistas stengiasi pasiekti prieš 12 val. Mat šiame mieste yra garsus muziejus, kurio bokšto durys 12 val. atsidaro, išeina sena šv. Pranciškaus statula ir laimina žiūrovus. Čia sutikome žmonių iš Buenos Aires, kurie toliau važiuoti jau nesiryžo.

Pavažiavę kiek už Humahuaca miesto, tuojau pasijutome kitaip. Vaikai pirmieji neteko energijos ir snaudė. Visi pajutome oro trūkumą, nes jau buvome apie 4000 metrų aukštyje. Širdis smarkiai mušė, smilkiniuose jautėme savotišką skaudėjimą. Ši nuotaika lydėjo mus visą laiką, kolei buvome Bolivijos pasienyje. Didžiuliai lamų (kalnų avių) būriai, pamatę automobilius, pakeldavo galvas ir nejudėdamos praleisdavo važiuojančius tarsi pagarbą atiduodamos.

Pagaliau laimingai pasiekiame La Quiaca, Argentinos pasienio miestelį. Anapus, Bolivijoj, stovėjo miestelis Villason. Palikę automobilius klebonijoje, apsinakvinome viešbutyje. Nakčiai duris parėmėme valizomis ir bandėme užmigti. Oro trūkumas ir staigus temperatūros kritimas (dieną temperatūra pakyla kartais iki 35 Celsijaus, o naktį nukrinta iki 15 laipsnių žemiau nulio) neleido mums užmigti. Tik snaudėme.

Ryto metą apžiūrime apylinkę. Viską dengia tiršti dulkių klodai. Temperatūros aštrus svyravimas neleidžia augti jokiems medžiams. Jeigu reikia paeiti 100—200 metrų pradeda smarkiai plakti širdis, ūžia smilkiniai ir trūksta oro. Tai pajunti jau lipdamas laiptais.

Įeiname į Boliviją. Per sieną į vieną ir kitą pusę kaip skruzdės eina žmonės. Daugiausiai indėnai. Stipri policijos kontrolė. Vyrai paprastai ant pečių nešioja savotišką maršką, panašią į didelę skarą. Plačiabrylės skrybėlės saugoja nuo pavojingų kalnų saulės spindulių. Moterys pasipuošusios įvairiaspalviais margais švarkais, ant kurių kabo dvi ilgos juodos kasos. Ant lygiai sušukuotų plaukų jos nešioja katiliuko formos skrybėles. Ant kupros jos paprastai nešasi savo jauniausiąjį vaiką, užkištą už didelės skaros, pro kurios plyšį šis stebi šią ašarų pakalnę. Žmonių veidai nuo saulės ir dulkių yra nešvarūs ir tamsūs. Jie visą laiką kramto koka lapus ,kurie visai atima bet kokį apetitą. Todėl vaikai ir jaunimas dažniausiai yra riebūs ir tamsai ryškios raudoros spalvos veidais, o senesnieji be išimties yra visai išdžiūvę, lyg džiovos pakąsti. Daugis nesiprausia visą savo gyvenimą, todėl apie švarą čia negalima nė užsiminti. Jų namai taip pat labai primityvūs, sulipdyti iš didelių purvo plytų ir dažnai tik lapais uždengti. Susideda jie dažniausiai tik iš vieno kambario, kuriame gyvena visa šeima. Tokios sąlygos nėra palanki jaunųjų dorai dirva. 12—13 metų mergaitės dažnai jau nešiojasi savo bebis ant kuprų. Tačiau, kita vertus, šie žmonės turi savotišką palinkimą prie religijos. Kunigams čia labai sunkus darbas kovoti su prietarais ir įsišaknijusiais iškrypimais. Katalikybė ir vietinių kunigų pasiaukojimas turi didžiausios reikšmės šitų žmonių civilizacijai ir kultūrinimui.

Kaip prie kiekvienos sienos, taip ir čia dėl kainų skirtumo eina didelis žmonių judėjimas. Kontrabanda, kaip paprastai tokiose vietose, nėra užmiršta.

Aukštumų klimatas mums visai atėmė energiją. Todėl tuojau grįžtam iš Bolivijos į La Quiaca. Atsisveikinam su širdingu klebonu ir išvažiuojam atgal.

Grįždami dar kartą sustojame Jujuy ir Saltoje. Nuo Saltos per Chicoana ir La Viña pasiekiam vynuogių laukais apsuptą miestą Cafayate. Visur sutinkame kažką mielo ir ramaus. Gyventojai simpatiški, teisingi. Net naktimis durų niekas čia nerakina.

Nuo Cafayate turėjome labai įdomų kelią per Santa Maria, Adalgala iki Catamarca. Vėl teko pasikelti iki 4000 metrų aukščio ir apie 200 km. važiuoti Aconquija kalnų viršūnėmis.

Aplankę Catamarca ir La Rioja, vieną dieną praleidžiame Kordobos kalnuose. Pagaliau, po permainingos 13 dienų kelionės, grįžtame atgal į Buenos Aires.

Paskendę didmiesčio kasdienybėje, dar ilgai neužmiršime ramius miestelius vynuogių soduose ir svaiginančias kalnų pakriaušes, kurias prisimiñus dar ir dabar pradeda greičiau mušti širdis.

Kun. K. Černiauskas, M.I.C.

IŠKYLAUJAME

Rugpiūčio 6 d., sekmadienis. Proga išsprūsti iš didmiesčio į provinciją, atsikvėpti grynu pavasarėjančiu oru.

Po ankstybųjų šv. mišių sėdame į lengvą pp. Marmillon mašiną ir lekiame lygiu La Platos keliu į žinomų pramoninkų Šulnio ir Geigo vasarvietę. Visai neatsitiktinai: tai "LAIKO" garbės leidėjų — ponios Martos Geigienės ir dukros vardinės.

Prieš Pereyros parką mūsų kelias suskyla į tris. Kuris į vasarvietę? Kažkas pataria klausti stovinčio policininko, kuris juk turi žinoti, prie kurio kelio stovi pp. Šulnio ir Geigo vasarvietė. Bet staiga patys susiorientuojam ir, pravažiuodami pro policininką, mandagiai linkteliam galvas pranešdami: "Ya sabemos!"

48 km nuo Buenos Aires randame pagaliau ieškomą vasarnamį. Trys sklypai aptverti aukšta tvora. Patogus namas iš dviejų vienodų butų, kurių kiekvienas turi po vėsią verandą — valgomąjį, virtuvę, saloną ir miegamąjį. Sode pilna jaunų medelių, vaismedžių ir daržovių. Sodo kampe ant ilgų suolų prie čirškančio veršio susėdę šeimininkų svečiai: pramonininkas K. Deveikis su šeima, Juozas ir Jurgis Morkūnai su šeimomis, Stasys Šulnis su šeima, dr. A. Masiulis su šeima, aviatorius K. Žukauskas ir kt. Martynas Ribikauskas su žinovo rūpestingumu varto veršienos kepsnį, o vaišingi šeimininkai prižiūri, kad ant ilgo stalo išrikiuoti gėrimai ir užkandžiai eitų savo pareigas. Sunku ir įsivaizduoti sveikesnį ir malonesnį laiko praleidimą nuoširdžių lietuvių tarpe, ant nuosavos lietuvių žemės, pavasariškos saulės ir vėjo gaivinančioje laisvėje.

Netrukus atsiranda ir daugiau jaunimo, atvykusio po sumos lietuvių bažnyčioje. Jaunųjų skautų vado Vyt. Namiko vadovaujami, jaunieji tiek įninka į lietuviškas dainas ir ratelius, kad svečiai vienas po kito palieka blėstantį laužą su kepsniais ir susirenka prie jaunimo. Net šiaip jau rimtą p. K. Deveikį mažieji šelmiai įsitraukia į ratelio vidų ir priverčia visaip raityti ūsus bei visokius galus išdarinėti pagal dainą "kaip tėvelis daro".

Šeimininkams bekviečiant kavos, netvrtu žingsniu prieina prie manęs kažkoks dėdė ir, pasitaisęs šikšninę kepurę ant pakaušio, sako:

—Labai persiprašau, bet aš jau va toks žmogus: nė Dievui nesijaučiu skolingas. Man rodos, kad jeigu gerai peržiūrėjus, tai kažin kaip ten išeitų: ar aš Dievui skolingas, ar Jis man?

—O ką gi jau taip būsi paskolinęs Dievui, tėvuk? — klausiu nustebęs.

Filosofas pasikėlė kiek nusmukusias kelnias ir buvo bepradedąs aiškintis, bet kažkaip susipainiojo, ir vaišingas šeimininkas, ilgiau nelaukdamas, nusivedė kavos.

Kai išsirengėm namo, danguje pleveno milijardai žvaigždžių. Taip jau aiškiai jos spindėjo, kad net atrodė vienos arčiau, kitos toliau.

Atsigaivinę ir jausdamies skolingi ne tik vaišingiems šeimininkams, bet ir Tam, kuriam dega žvaigždės ir plaka nerami žmogaus širdis, mes nėrėme atgal į keturių milijonų žmonių skruzdėlyną. (lk.)

ROSARIO LIETUVIAI

ILGAI PRISIMINTINA ŠVENTĖ

Rosario Lietuvių Bandruomenės rengtas išeivių dienos paminėjimas pateisino visas viltis. Net iš Buenos Aires atvyko Arg. Lietuvių Jaunimo Draugijos vaidintojų būrelis su savo režisorium Z. Juknevičium ir Šv. Cecilijos vyrų choro dalis su muz. Vac. Rymavičium. Vaidintojai rugpiūčio 5 d. vakare labai gražiame Salon Ingles pastatė 4 veiksmų komediją "Užkerėtą smuiką" ir gyvąjį paveikslą "Tremtinį Sibire". Vaidino: Ig. Valentinavičius, Br. Verbickas, Alg. Matukas, J. Žekys, Kar. Misiūnas, J. Maslaveckas ir Z. Juknevičius. Kiekvieną veiksmą publika palydėjo ilgais plojimais.

Mokytoja Diana Stasevičiūtė, vietos kolonijos lietuvaitė, skaitė rašinį apie Darių ir Giréną. Svečias iš Bs. Aires K. Čibiras kalbėjo apie išeivių dienos prasmę bei mūsų išeivijos pareigas pavergtai tėvynei. Abi paskaitos buvo išklausytos su giliu susitelkimu.

Svečias jaunuolis Slančiauskas solo padainavo keletą dainų, baigdamas "Kur bakužė samanota". Nors nedidelis, bet darniai susidainavęs šv. Cecilijos choro vyrų būrelis trim balsais padainavo keletą patriotinių kūrinių. Visos programos tarpais buvo rodomos filmos.

Sekmadienį T. Marijonų aptarnaujamoj Buen Pastor koplyčioj atlaikytos iškilmingos pamaldos už mūsų brolius kritusius tėvynėje ir tremtyje. Nuoširdų pamoklsą pasakė kun. J. Duoba. Giedojo svečiai buenosairiečiai kartu su rosariečiais.

Šventės surengimu ir svečių pasikvietimu rūpinosi daugiausia judrus visuomenininkas kun. K. Vengras, bet taip pat pažymėtinas ir kitų Rosario lietuvių patriotų didelis nuoširdumas. Jie su būdingu lietuvišku vaišingumu buenosairiečius pasitiko, pasikvietė nakvynei ir vaišėms į savo šeimas, apgailėdami tik, kad tas laikas taip greit prabėgo.

Tiek Rosario lietuviai, tiek svečiai iš sostinės norėtų, kad panašios kultūrinės šventės ir tautiečių suartėjimai būtų dažnesni.

K.

IŠVYKO Į KORDOBĄ

P. Monika Kalainienė su savo vaikučiais Juozuku ir Alduku išvyko Kordobon paviešėti pas savo tėvus. Reikia pažymėti, kad jos tėvai p. p. Kazimieras ir Magdalena Sadukai yra žymūs Kordobos lietuvių visuomeninkai. Jau kelinti metai jie uoliai dirba lietuvišką darbą savųjų tarpe. P. M. Kalainienės išlydėti atvyko iš Buenos Aires jos brolis Antanas Sadukas, kuris yra jūrininkas S. S. Pampa kariškame laive. Linkime išvykusiems gerai pailsėti Kordobos kalnuose.

SUSIKŪRĖ ROSARIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Š. m. liepos 23 d. prie Buen Pastor koplyčios susirinko virš 30 lietuvių ir po pasitarimų įsteigė Rosario Lietuvių Bendruomenę, į kurią visi įsirašė nariais. Kas mėnesis bus mokama nario mokestis $ 1, kad saviems reikalams susidarytų šiokios tokios atsargos. Bendruomenės įsteigimu norima pagyvinti lietuviška veikla Rosario lietuvių tarpe. Valdybon išrinkti šie tautiečiai: kun. K. Vengras, M.I.C. dvasios vadas, pirmin. S. Pšibiliauskas, vicepirmin. V. Makauskas, sekret. J. Papečkys, iždin. J. Ryselis, Revizijos Komisijos nariai: O Liutkevičienė, J. Seniūnaitė ir Z. Stasevičius.

Nepaprasta Naujiena Rosario Lietuviams

P. J. Gilvydis yra pakviestas ir mielai sutiko atvažiuoti į Rosario su naujomis, Rosario lietuviams dar nematytomis,

LIETUVIŠKOMIS FILMOMIS

Filmos bus rodomos

rugsėjo 2 d., šeštadienį 21 val.
"Salon Ingles", Tucuman 1257, Rosario.

Visa Rosario lietuvių kolonija iš anksto kviečiama su šeimomis ir pažįstamais pamatyti ir pasigėrėti savo išsiilgtąja Tėvyne Lietuva ir jos gražiais vaizdais.

Rosario Lietuviai!

Pirmą kartą turite nepaprastą progą pamatyti dokumentalias lietuviškas filmas, kurios pakartotinai ir su nepaprastu pasisekimu buvo rodomos Buenos Airese, Berise ir net Urugvajuje — Montevideo mieste.

LIETUVA

Upės, ežerai, javų laukai, lyg jūra banguoja, šienapiūtė, rugiapiūtė, miesteliai. Nepaprastos Dariaus ir Girėno laidotuvės. Dainų šventė, masinė sakalų gimnastika. Lietuvos laivai ir jūrininkai, modernus Kauno mestas. Tautiški šokiai, šauliai, skautai, žygiuojanti karuomenė ir daugelis kitų dalykų. Dundės maršai, skambės dainos, gros armonika ir kukuos gegutė. Visi iš anksto pasiruoškim, visi turime pamatyti! Durys atdaros jau nuo 8 val. vakaro. Pradžia lygiai 9 val. vakaro.

TEISĖS BIURAS

Dr. Roman Ciechanow ***Dr. Roberto Rois***

MAIPU 231 — BUENOS AIRES — T. E. 34 - 1020 ir 0601
Priima nuo 15 iki 18,30 val. Šeštadieniais nuo 15 iki 16 val.

Išrūpina pasus "no-argentino" ir pilietybės dokumentus, sutvarko šeimos, darbo (jubilación), nekilnojamo turto, pirkimo, pardavimo ir vairių sutarčių teisinius reikalus, veda civilines ir baudžiamąsias bylas, išverčia ir patvirtna dokumentus taip pat ir iš lietuvių kalbos.

MAŠINŲ FABRIKAS
ŠALTAM METALO APDIRBIMUI
Kniedžių, Varžtų ir Veržkelių
Fabrikas

Marca Registrada

Vladas Urbietis
MORON 3596
(Altura Pavón 3500)
T. E. 241-0116 LANUS

KAZIMIERAS STANKŪNAS
Bronzos valcavimo ir vamzdelių traukimo
DIRBTUVĖ
(Trasfilación de caños metálicos)
Martiniano Leguizamón 3132,
Capital — T. E. 68 - 9685

Liet. Pamaldos Rosario Lietuviams

Kas sekmadienį Buen Pastor koplyčioje, Laprida ir Virasoro gatvių sankryžoje, 10.15 val. Aukštumas: San Martin 2900.

Foto "PABLO"

★

FOTOS
EN ESTUDIO
Y A DOMICILIO

★

COPIAS
REPRODUCCIONES
AMPLIACIONES

★

VENTA DE ROLLOS

★

PASAJE CHICAGO 982
Media cuadra de la Parroquia

METALO IŠDIRBINIŲ FABRIKAS
"LANCERO"

Marca Registrada — Industria Argentina

Gaminami įvairaus dydžio metaliniai archyvai
kartotekos raštinėms ir draugijoms
spintos
Vienintelis fabrikas P. Amerikoje, gaminąs iš šalto metalo didžiuosius varžtus
veržeklius
industrijai
KAZIMIERAS DEVEIKIS-PIPIRAS
Pozos 254, Avellaneda
T. E. 20-9758 - Particular: 20-9758

Kazimiero Čibiro Pagerbimas

Liepos 29 d. vakare Lietuvių Salėje, Avellanedoje ivyko Kaz. Čibiro pagerbtuvės, jo 25 metų spaudos darbo proga. Pobūvį organizavo šv. Cecilijos choras. Prie vaišių stalo susėdo per 100 choristų ir artimiausių jubiliato bičiulių

Savo ir choro vardu ilgesne kalba pasveikina Z. Juknevičius, jubiliato raštų ispanų kalbon vertėjas. "Jis pirmas lietuvis tremtinys Argentinoje. Atsivežė dvasios turtų ir suteikė kolonijai. Jis pirmasis ir pirmauja. Jis — pavyzdys kitiems tremtiniams. Jo atvykimas apaštališku būdu mus jungia, jo veikla apvaizdiškai tarnauja Lietuvai". Kalbėtojas iškelia jubiliato trejopus bruožus: kaip antikomunistinio kovotojo, kaip krikščionies ir kaip giliai humaniško žmogaus. Pamini tokius artimus p. Kazimiero draugus, kaip Šantarų šeimą ir P. Ramanauską, leidžiantį knygą "Diez años de martirio".

Skaitomos sveikinimo telegramos: J. E. Dr. K. Graužinio, Lietuvos Ministerio P. Amerikai, Pasiuntinybės sekretoriaus A. Grišono, Rosario lietuvių vardu kun. K. Vengro. Lietuvai Išlaisvinti Centro pirmininkas Ig. Padvalskis sveikina jubiliatą kaip savo darbo didžiausią talkininką. Apie jubiliato biografinius ir spaudos darbo bruožus rašinį skaito kun. A. Grauslys.

Dar kalba Ant. Kevėža primindamas, kad sunkiausiais tautai laikais visada atsirasdavo pasišventėlių tautai. Toks yra ir K. Čibiras. Taria žodį J. Nakutis nurodydamas, kad jubiliatas buvo pirmas, kuris iš tremtinių Argentinos lietuviams drąsiai pasakė tiesą apie komunizmą. Šv. Cecilijos choro vedėjas kompozitorius V. Rymavičius pabrėžė, kad iš šio minėjimo choras semiasi jėgų kultūriniams žygiams. Kun. P. Garšva kalba apie sunkias spaudos darbo sąlygas ir apie pasiaukojimą tų, kurie su plunksna kovoja. J. Gliosas ugningoje ir gilioje kalboje tarp kitko taria, kad mūsų visas veikimas eina "vardan tos Lietuvos" ir todėl, to šūkio vardan, turime pareigų palaikyti lietuvybę lietuviškose šeimose, kovoti prieš genocidą (tautžudybę)ir dirbti Lietuvos laisvei. K. Čibiras kaip tik savo plunksna, tartum kardu, kovoja prieš genocidą ir už tėvynės laisvę. Mūsų darbas nėra neprasmingas, nes tuo būdu geriau pasiruošime būsimai pasaulinei taikos konferencijai kur turime turėti daugiau savo draugų. Moterų vardu žodį tarė A. Bagdonienė.

Paskutinis kalba pats jubiliatas. Jis kukliai sako, kad jei čia patriotiškai nusiteikę susirinkome, tai pagerbti idėją, o ne asmenį. Jis sakosi, kad jo didžiausias džiaugsmas ir moralinis atlyginimas, kai svetimtaučių spaudoje matosi simpatiškai minimas žodis L i t u a n i a.. Jis nori galingųjų protus ir širdis laimėti Lietuvai. "Tartum bitės visi turime ką galėdami dirbti tėvynei išlaisvinti". Baigdamas jubiliatas vpač iškelia šv. Cecilijos choro ir jo vedėjo patriotinį vaidmenį lietuviškos kultūros dirvoje Argentinoje. Jis siūlo išleisti atskiru leidiniu visus kompozitoriaus V. Rymavičiaus muzikinius kūrinius.

Tarpais choras ir atskiri jo dalyviai savo dainomis praturtino pobūvio nuotaiką. Dainavo solo: A. Žekytė, U. Bliumbergienė ir A. Slančiauskas. Vyrų ir mišrus choras padainavo šaunių lietuviškų dainų, kurių vieną kitą kun. J. Margis automatiškai įrašė į specialų aparatą ir jų pakartojimą dalyviai tuoj pat išgirdo.

Su kun. K. Vengro telegramos nuotaikomis ir linkėjimu "rašyk toliau apie Lietuvą" dalyviai išsiskirstė nuoširdžiai pagerbę didįjį plunksnos darbininką, Lietuvos laisvės kovotoją P. Amerikoje.

A. G.

Didelis Lietuvių Bičiulis
Dr. CHARLES M. SMART
DANTISTAS
Priėmimo valandos: 9.30 - 12 ir 14.30 - 16.
Córdoba 991, piso 5 Dep. B, Cap
T. E. 31 - 7060

Paryžiaus universiteto diplomuotas gydytojas
Dr. Emilio Cura
Vidaus ligų specialistas
Hospital Rawson ir Hospital Vecinal de Lanus gydytojas, priima ligonius savo privačiuose konsultoriumuose nuo 16 iki 20 val.:
URUGUAY 763 AVELLANEDA
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais;
SARMIENTO 4143 LANUS
antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais

LIETUVIŠKAS
KĖDŽIŲ FABRIKAS
Gaminamos tvirtos ir stilingos kėdės pagal užsakymą: viešbučiams, kavinėms, raštinėms, krautuvėms ir privatiems butams
Bronius Eidukonis
Savininkas
Salta 265, Sarandi. T. E. 22-5461

ARGENTINA

VIEŠA PADĖKA

Lietuvių tautodailės parodos rengimo komitetas nuoširdžiausiai dėkoja visiems, kurie prisidėjo prie parodos surengimo.

Lietuvių moterų "Birutės" d-jos pirmininkei p. Šilaikienei, kuri daugiausiai eksponatų surinko ir daugiausiai prisidėjo darbu prie parodos sutvarkymo. Lietuvių Centro narei E. Ryselienei, kuri surinko eksponatus Villa Lugano lietuvių tarpe, O. Kairelienei, kuri surinko eksponatus Lanūs rajone, G. Macaitienei, kuri surinko daug eksponatų ir prisidėjo darbu prie parodos surengimo, "A. L. Balso" leidėjo žmonai O. Ožinskienei, paskolinusiai labai daug savo darbo eksponatų. Visiems skautų draugovės nariams, kurie padėjo parodą surengti, o ypač L. Paliulionytei, D. Noreikaitei, N. Povilonytei ir R. Jospaičiui. Ponioms L. Matukienei ir Jakubkienei, kurios padėjo parodą nurinkti. Juozui Rudaičiui iš Villa Lugano nuoširdžiai dėkoja už padarymą gražios dėžutės Tėvynės Žemės Saujai. A. Vilučiui už jo darbo smutkelių paskolinimą, p. Cibavičiams už "Vargo Mokyklos" ir p. Malėlams už koplytėlės paskolinimą. Savo audiniais ir kitais eksponatai prisidėjusiems p. p. Lesniauskams, Šantarienei, Sakalauskienei, Paršelienei, Mainonienei, Stūrevičienei, Marčiulionienei, Šeškienei, Naruševičienei, Mikalčienei, Zotovienei, Petravičienei, Dultienei, Kairienei, Butkuvienei, Rukšėnienei, Stančikienei, Rudaitienei, Misiūnienei, Preobraženskienei, Vyturienei, Tamošaitytei, Biknevičiūtei - Gražulevičienei, A. Noreikaitei, Ališauskaitei, M. Žvirblytei. St. Povilonjui, A. Mikelioniui, V. Račiūnui. V. Macaičiui ir gerb. Tėvams Marijonams...

Rengėjai.

● Klierikas Vitas Šimanskis, M.I.C. rupiūčio 15 d. pašventintas subdijakonu. Šventimus suteikė J. E. arkiv. Francisco Aragone. Dijakono šventimus gaus šio mėn. 20 d. ir kunigystę rugsėjo 3 d. 8 val. ryto Aušros Vartų bažnyčioje. Tai bus pirmasis lietuvis, gavęs kunigystės šventimus Argentinoje.

Gamta neskriaudžia

—Gamta visada duoda atpildą, — aiškina filosofas. — Jei viena akis netenka regėjimo, tai antroji pasidaro akylesnė, jei viena ausis apkursta, tai antroji pasidaro ausylesnė.

—Tikrai taip, tikiu kad tamsta kalbi tiesą, — tvirtina vienas studentas. Aš jau seniai pastebėjau, kad jei kieno viena koja yra trumpesnė, tai antroji visada esti ilgesnė.

●

Ir pastovėjęs pienas nesuverda, jei į jį įdedamas žiupsnelis sodos.

Šulnis ir Geigas
DIDELIS KĖDŽIŲ FABRIKAS
Chile 765 Humberto I 1956
T. E. 20-9578 Avellaneda

URUGVAJAUS LIETUVIAI

URUGVAJAUS LIETUVIŲ AUKOS TAUTOS FONDUI

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto prašymu, Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija pravedė Tautos Fondui ir surinko pagal aukų lapą sekančias sumas: Adolfas Kaušinis ir dr. K. Graužinis paaukojo po 100 pezų; Zigmas Andriuškevičius 20 pezų; Kazimieras Čibiras, Antanas Brazys, Juozas Musteikis, Edvardas Jusys ir Antanas Zupka po 10 pezų; Petras Žukelis, Vytautas Dorelis, Alfonsas Bartašiūnas, Benediktas Mesonis ir Julius Jazauskas po 5 pezus; J. Dorelis, P. Evovluckas, J. Kondratavičius ir M. Krasinskas po 2 pezus.

Iš viso Ur. L. Kult. Draugija surinko ir įteikė Lietuvos Pasiuntinybei persiuntimui V. L. I. Komitetui 303 (tris šimtus tris pezus).

Be to, 1948 metais per Lietuvos Pasiuntinybę sulig išduotų kvitų Tautos Fondui paaukojo: Pranas Stanevičius, Petras Žukelis ir Petras Evovluckas po 10 pezų; Juozas Musteikis ir Sčesnulevičius po 5 pezus ir Justinas Valaitis 4 pezus — iš viso 44 pezus.

Tokiu būdu Lietuvos Pasiuntinybė priėmė iš viso 347 ur. pezus Tautos Fondui ir apie tai pranešė V. L. I. Komitetui prašydama nurodymų dėl šių aukų persiuntimo.

Pranešdama apie tai visuomenei, Lietuvos Pasiuntinybė reiškiai nuoširdžią padėką visiems aukotojams Tautos Fondui ir Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijai už pravestą rinkliavą.

Lietuvos Pasiuntinybė

1950 m. liepos mėn. 25 d.

STIPRĖJA LIETUVIŲ MOKYKLA

U. L. Kultūros Dr-jos mokykla šiuo metu turi 18 mokinių, Atsidavusios patriotės mokytojos Stanevičienės vedama mokykla daro pažangą ir mokslu ir mokinių skaičiumi. Dabartiniam U. L. Kultūros Dr-jos patalpų vedėjui p. P. Korkuzui išvystant į Argentiną, mokyklos vedėjai numatoma perleisti viso Dr-jos namo vedimas.

GYVAS SUSIDOMĖJIMAS NAMO PIRKIMU

U. L. Kultūros Dr-ja jau nutarė įsigyti nuosavą namą. Susipratusių tautiečių pritarimas yra visuotinis. Ypačiai nuoširdžiai remia namo pirkimą garbingas veteranas ir "LAIKO" garbės leidėjas p. Juozas Musteikis. Šiuo metu ruošiamas namo nuosavybės bei valdymo įstatų projektas.

BERISSO

SUNKIAI SUSIŽEIDĖ

Žinoma Berisso "Mindaugo" dr-jos kūrėja ir meno veikėja p. Adelė Marcinkevičienė, grįždama iš darbo ir autobusui susidūres su kitu, buvo sunkiai sužeista. Jai smarkiai sužalotos abi kojos. Gydytojo prižiūrima gydosi savo namuose. Linkime greitai pasveikti ir vėl sugrįžti prie visuomeninio darbo.

IŠRINKTA CHORO VALDYBA

Atgaivinus "Mindaugo" dr-jos chorą, kuriam vadovauja p. A. Petraitis, tvarkymosi ir organizaciniams reikalams choristai išsirinko savo valdybą, kurią sudaro: pirm. — V. Stundžia (s) vicepirm. — J. Griška, sekret. — A. Mikaliūnas, iždin. — A. Žemaitytė, valdybos narės — J. Leipaitė, St. Gvazdaitė ir L. Marcinkevičiutė. Valdyba sudaryta iš čiagimių lietuvių vaikų. Tenka tik palinkėti naujajai valdybai, kartu ir choristams, geriausios sėkmės meno srityje.

M. Tamoliūnas.

Rugpiūčio 4 d. Berisso mieste po sunkios ligos mirė a. a. Juozas Rudokas, palikdamas dideliam nuliūdyme savo šeimą. Kun. K. Černiauskas velionį palydėjo į La Plata kapines.

R.

PAIEŠKOJIMAS

Kasparas Urniežius, gyv. c. España 195, San Martin (Villa Progreso), Buenos Aires, kilęs iš Varnių valsč., Telšių aps., paieško savo seserį ir švogerį Joną Gailevičių iš Varnių valsč.

SKAITYTOJAMS ŽINOTINA!

Paskutiniu laiku labai pabrango spauda. "LAIKAS" negalės būti siuntinėjamas tiems, kurie tuojau neužsimokės prenumeratos. Todėl labai prašome nedelsiant kreiptis į "LAIKO" Administraciją arba į artimiausią platintoją ir atsilyginti. Visiems iš anksto nuoširdžiai dėkojame.

Lietuviška Stiklo Įmonė
Gaminami ir parduodami gražiausio stiliaus stiklai restoranams, viešbučiams, klubams, kavinėms ir šeimoms pilnais sąstatais ir dalimis. Išnuomojami asadoms, piknikams ir dideliems pokyliams.
Savininkai
P. VIDŪNAS, A. MASIULIS, VL. PALAČIONIS
Centras:
Zavaleta 551, Capital. T. E. 61-8765
Skyrius:
Dr. Juan Madera 1694 — Capital
T. E. 61-8690

MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ
Savininkai
Mikelionis ir Gelbuda
Martinez Rozas 971
Villa Crespo Buenos Aires

PRITYRUSI MODISTĖ
Onutė Zupkienė
Gral. Aguilar 1253 Montevideo

ELEKTROS INSTALACIJA
Namuose ir dirbtuvėse. Įvairių elektrinių prietaisų bei motorų taisymas
P. Mačernis
Isleta 3865 4 de Junio

Visam pasauly mažieji skaito vaikų laikraštėlį "EGLUTĘ". Joje daug gražių skaitymų ir eilių.
"LAIKAS" patarpininkauja norintiems ją užsisakyti.

Pirmaeilis Moterų Grožio Salonas
KIRPYKLA "LA RUBIA"
Savininkė:
Ona Kasparienė
SOLER 3441
Buenos Aires T. E. 79-2528

Vyriškų ir moteriškų rūbų
SIUVYKLA
Vacys ir Viktorija Andriuškevičiai
Posadas 1481,
Capital T. E. 42-8615

TALLER MECANICO EN GENERAL
Taisomi visų rūšių automobiliai ir sunkvežimiai, sutvarkomi karboratoriai ir t. t.
Darbas atliekamas sąžiningai ir garantuotai
J. Sudnius ir D. Reale
Entre Rios 1866, Capital
T. E. 23 - 0903

Pigiai parduodu
modernišką rankinę audimo mašiną (2 metrų platumo). Kreiptis: Andonaegui 2351, Dep. A., Villa Urquiza, Capital.

Liet. Pamaldos Montevideo Mieste
vyksta antrąjį mėnesio sekmadienį 10 val. Švč. Jėzaus ir Marijos Širdžių parapijos bažnyčioje, Posolo 4025, pustrečios kvadros nuo avda. Gral. Flores.

Dr. A. Krichmar
DANTISTAS
Priima ligonius dviejuose moderniuose kabinetuose:
Arengreen 709, Cap. T. E. 60-5335
nuo 9 iki 11 val. ir
Av. Galicia 814 - Avellaneda
T. E. 20 - 8102
nuo 14 iki 20 val.

MODERNIŲ VITRINŲ IR KRAUTUVIŲ ĮRENGIMŲ FABRIKAS
Įvairaus dydžio lentynos ir baldai vaistinėms, baltinių krautuvėms, barams ir t. t.
Kazimieras Kaminskas
Trelles 1543-47
Altura Gaona 2400
T. E. 59-1918 Buenos Aires

Rudolfo Kureikio
LIETUVIŠKA KIRPYKLA
BRASIL 800 4 DE JUNIO
(priešais Lietuvių Salę

Nauja Moteriškų Rūbų
SIUVYKLA
ELENA GRIGALIŪNAITĖ
modistė
Paraguay 734 Avellaneda

LIETUVIŠKA DUONOS KEPYKLA
"EUROPA"
Kepama įvairių rūšių lietuviška duona. Pardavimas vietoje ir su pristatymu į namus. Priimami užsakymai įvairių švenčių ir iškilmių paruošimui
Jonas Motekūnas
Savininkas
Curupayti 230-32, Gerli, Avellaneda
T. E. 241, Lanus 0933

FUNDICION PRADO
Fundición de Bronce Mecanico, Aluminio y Herrajes en General. Sección Mecanica y Estampados. Matrices de todas clases y para toda Industria
Eduardo Jusys
MOLINOS DE RAFFO 473
Telefono: 22 53 05 Montevideo

Alfonso Bartašiūno
Metalų liejimo ir apdirbimo Įmonė
ZAPICAN 2789
Telefono: 23 7 48 Montevideo

SIUVYKLA IR PARDUOTUVĖ
Didelis pasirinkimas
Juozas Kučinskas
Savininkas
Gral. Roca 700 Avellaneda

Diplomuota Modistė
Magdalena Tumosienė
Priima įvairius sezoninius ir proginius užsakymus
Sarmiento 510 Avellaneda

Mechaninė Dirbtuvė
Gaminami varžtai ir matricos.
Taisomos įvairios mašinos.
Jonas Leščinskas
Rep. Argentina 852 4 de Junio

BALDŲ FABRIKAS
Gaminami visų rūšių ir stilių baldai
Antanas Girdauskas
Savininkas
Hernandarias 1721, Buenos Aires

LIETUVIŠKA BALDŲ DIRBTUVĖ
Gaminami įvairių rūšių baldai valgomiesiems - miegamiesiems ir t. t.
Savininkas
Nikodemas Skrandžius
LUZURIAGA 750
Buenos Aires T. E. 21-2577

FOTO EMILIJA
Atliekami įvairūs foto darbai
Emilija Jasiukynienė
Savininkė
NOGOYA 2969
Villa del Parque T. E. 50-7319

KĖDŽIŲ FABRIKAS
Atlieka įvairius užsakymus ir pristato į namus. - Didelis pasirinkimas.
Juozas Juška
Savininkas
R. GUTIERRES 1948
Avellaneda T. E. 22-5137

Bronzos valcavimo ir vamzdelių traukimo DIRBTUVĖ
Priima įvairius užsakymus
Antanas Barzdžius
Savininkas
Av. Alvarez Jonte 1657
Buenos Aires T. E. 59-5248

VALGYKLA IR RESTORANAS
Sveiki valgiai, greitas ir mandagus patarnavimas.
Savininkas
Josė Mitura
La Rioja 2219, Villa Porvenir, Avellaneda — T. E. 20-9380

V. Rasiūno Optika
Gral. Mariano Acha 876 - MORON
Darbo valandos: Penktadienį 16—18, Šeštadienį 13—17 ir Sekm. 13—16 v.
Patogiausias susisiekimas col. 10 (iki klubo "Pomona")

"Lietuvos Aidai"
Lietuviškoji radio valandėlė kiekvieną sekmadienį 8 val. 30 min.
Radio Mitre LR6
Dir. ZEFERINAS JUKNEVIČIUS

ALMACEN
ANTONIO BUNDINIS
CANNING 1706, CAPITAL
T. E. 72-4020
Lietuviams, perkantiems daugiau kaip už 50 pezų, daroma 10 % nuolaida.

CASA MUSKETAS
Oficialus atstovas radio aparatų Victor y Marconi
★
Plokštelės
Pianai Sanabria 2790-92
Akordeonai Capital
Armonikos T. E. 50-5948

M. Valantinas
Firmos WARREN S. Atstovas
Isleta 3643 — Valentin Alsina
Parduoda ant išsimokėjimo žibalines ir elektrines virtuves (cocinas), kambariams šildyti krosnis (estufas), šaldytuvus (heladeras), ventiliatorius ir kitus namų reikmenis.

LIETUVIŠKA VALGYKLA RESTORANAS
Kazimieras Duda
Savininkas
Skanūs įvairiausių rūšių valgiai.
Mandagus ir greitas patarnavimas
Pedro Mendoza 2117. T. E. 21-2952

KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ
M. Šlikas
PASAJE BLANDENGUES 3015
(altura H. Cortes 650)
Avellaneda

Jeigu nori pirkti arba parduoti
LOTĄ
bet kokio dydžio ir bet kokioje vietoje, kreipkis į
Antonio Zidelis
J. A. ROCA 854
HURLINGHAM, FCNGSM

Batų Dirbtuvė ir Cigarečių Parduotuvė
Gaminami nauji ir taisomi seni batai
Savininkas
Juozas Šnipas
Cabildo 651
Villa Porvenir Avellaneda

ELEKTRINIS KĖDŽIŲ FABRIKAS
"LIT"
Didelis pasirinkimas. - Išpildomi įvairūs užsakymai. - Pristatome į visas miesto dalis.
Savininkas
Jonas Aukštikalnis
Vienas iš pirmųjų lietuvių, praskynęs kelią šiai pramonės šakai Argentinoje
Posadas 23 Avellaneda
T. E. 20, Wilde 7831
(aukštuma Avenida Mitre 4500)

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ
Parduodama bovelna, vilnos ir įvairios drobės. Daroma valizoms užvalkalai. Taisomos įvairios minkštos kėdės, daromos gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Kainos labai prieinamos.
Antanas Šalčiūnas
Juan B. Alberdi 933 - Buenos Aires
T. E. 60-2784

Inž. JONAS ČEKANAUSKAS
Geležinių ir bronzinių įvairaus dydžio varžtų (tornillos) metalui veržti fabrikas. Gaminama automatinėmis staklėmis
BRANDZEN 2555
AVELLANEDA T. E. 22-9264
T. E. Particular: 22, Avellaneda 7812

Jei siuvėjas reikalingas,
Būk taupus, ekonomingas:
Drąsiai ženki pas NENIŠKĮ,
Negaišuodamas nė biškį.

Siuva jis ir miesto frantams
Ir įtinka elegantams.
Nors pigiai paims siuvėjas,
Džiaugsies, į svečius nuėjęs!

JUOZAS NENIŠKIS
DIDELIS ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ PASIRINKIMAS
CESPEDES 2485 (altura: Cabildo 1200)
Belgrano, Buenos Aires T. E. 73, Pampa 2916

MECHANINĖ DIRBTUVĖ
Veržeklių gamyba. Gaminamos štandartizuotos geležinės ir bronzinės veržeklės
Inž. JONAS RAMANAUSKAS
ANATOLE FRANCE 390
SARANDI T. E. 22 - 2034 AVELLANEDA

Modas Šurnila
ESMERALDA 823 T. E. 31-8446

LITHUANIAN BIBLIOGRAPHIC SERVICE
606 NORTH BOWMAN AVE.
DANVILLE, ILLINOIS
ESTADOS UNIDOS DE N. A.

Buenos Aires Avellaneda

DANUTĖ ŠUMYLAITĖ IR JURGIS GILVYDŽIAI

Šio "LAIKO" numerio Garbės Leidėjai yra p. p. Danutė Šumylaitė ir Jurgis Gilvydžiai.

JURGIS GILVYDIS yra gimęs stambaus ūkininko šeimoje Žaliosios vienkiemyje, Troškūnų valsč., Panevėžio apskr. Ten pat jis išeina pradinį mokslą, ten pradeda ir savo visuomeninį darbą apylinkės jaunimo tarpe. Kariuomenėje tarnauja Štabo raštininku ir eina 4-tojo pėstininkų pulko pašto vedėjo pareigas. Turėdamas po piet daug laisvo laiko ir iš pat mažens trokšdamas mokslo, Jurgis lanko Panevėžio Mokytojų Seminarijos kursus, vėliau gimnazijos vakarines pamokas ir baigia Panevėžio Vyrų Gimnazijos 4 klases.

Grįžęs į tėviškę jau pilnai subrendęs ir pasiekęs mokslo bei įgijęs daugiau patyrimo, jis neužsidaro tėvo ūkyje, bet vėl imasi taip reikalingo kaimo švietimo ir organizavimo darbo. Jis suorganizuoja savo apylinkėje pirmąją pieninės bendrovę ir jai pirmininkauja. Tuo pat laiku su visa jaunystės energija jis dirba ir kitose organizacijose. Jis yra Vilniui Vaduoti Sąjungos skyriaus sekretorius, Šaulių būrio vadas, Jaunosios Lietuvos Sąjungos skyriaus pirmininkas. Jis dalyvauja įvairiuose kongresuose, konferencijose, jis rengia jaunimo vakarus bei vaidinimus. Vienu žodžiu, tampa ne tik savo apylinkės, bet ir platesnio masto visuomenės darbininkas.

1929 m. Gilvydis išvyksta Argentinon. Nepasiduodamas pirmiesiems emigranto vargams, jis tuoj prisideda prie kultūrinio ir tautinio Argentinos lietuvių kolonijos darbo. Jį matome Lietuvių Namų steigėjų tarpe, vėliau tų Namų vedėjo pareigose. Kurį laiką yra "Švyturio" administratorius. Jis organizuoja Lietuvių Muziejų ir renka jam eksponatus, prisideda prie Vilniui Vaduoti Sąjungos ir eina Argentinos skyriaus sekretoriaus pareigas. Vėliau šiai sąjungai nustojus veikti, J. Gilvydis perorganizuoja ją į Vilniaus Klubą ir jam vadovauja. Tuo pačiu laiku jis lanko Buenos Aires Liaudies Universitetą ir Kinematografijos kursus.

Lietuvą okupavus rusams, jis nenuleidžia rankų, bet tuoj stoja prie Lietuvai Išlaisvinti Centro organizavimo, kad tuo geriau iškovojus savo pavergtam kraštui laisvę ir jos vardą iškėlus svetimųjų akyse. Nuo pat pradžios jis eina tos organizacijos pirmojo sekretoriaus pareigas. 1947 ir 1948 m. jis dalyvauja komisijose Casa Rosada įteikiant Argentinos prezidentui peticiją Lietuvos vadavimo reikalu.

Mėgdamas mokslą ir knygas, J. Gilvydis yra įsigijęs gražų knygynėlį lietuvių ir ispanų kalbomis, turi daug lietuviškų laikraščių ir žurnalų komplektų, šimtus fotografijų iš lietuvių visuomeninio gyvenimo ir labai gausią lietuviškų plokštelių kolekciją. Ilgėdamasis savo tėvynės, jis per metų eilę išsirašinėdavo iš Lietuvos lietuviškas filmas, kurių pažiūrėti susirinkdavo tiek tautiečių, kad kartais ir didelių teatrų salės negalėdavo jų sutalpinti. Jis pirmasis jau prieš 18 metų filmose yra įamžinęs kelis Argentinos lietuvių gyvenimo tarpsnius. Jis turi artimus ryšius su geriausiais Š. Amerikos lietuviais filmuotojais ir iš jų vis užsisako naujausias lietuviškas filmas. Lietuviškas filmas yra rodęs daug kartų ne tik Buenos Aires lietuviams, bet apvažinėjo po keletą kartų Berisso, Rosario ir net Montevideo (Urugvajuje) lietuvius. Ir dabar karts nuo karto tomis filmomis primena savo tautiečiams jųjų krašto grožį, jų prabėgusią jaunystę su gražiausiais prisiminimais ir Lietuvos buvusį visuomeninį gyvenimą. Filmomis įveda ir jaunąją lietuvių kartą į lietuvišką kultūrą ir lietuvišką gamtos grožį. Penkis kartus J. Gilvydis savo filmas parodė lietuviškai visuomenei labdaringais tikslais arba paremdamas kokį grynai lietuvišką reikalą.

J. Gilvydis turi Argentinoje dar ir savo sesutę, kuri yra baigusi Veprių Žemės Ūkio ir Panevėžio Namų Ruošos mokyklas ir dabar gyvena su savo šeima Buenos Airese.

DANUTĖ ŠUMYLAITĖ GILVYDIENĖ yra kilusi iš Andrioniškio miestelio, Panevėžio apskr., kur jos tėvų sodybą iš vienos pusės skalavo skaidrioji Šventosios upė, o iš kitos ošė kurortiniai pušynėliai, sutraukdami vasarotojus net iš Kauno. Ji kurį laiką gyveno pas savo pusbrolį kunigą Žemaičių krašte, kur lankė įvairius kursus. Buvo pasiruošusi įstoti į aukštesnę mokyklą, bet ankstyva motinos mirtis neleido tai įvykinti.

1930 m. p. Gilvydienė atvyksta į Argentiną. Dar Lietuvoje išmokusi siuvimo amato ir čia lankydama siuvimo akademiją, ji tampa diplomuota siuvėja — mokytoja (modista profesora). Ji yra išradusi savo naują kirpimo sistemą ir pagal ją savo namuose yra įsteigusi kirpimo bei siuvimo akademiją, kurią lanko didelis mokinių skaičius. Ji taip pat nuo pat atvažiavimo yra įsijungusi į visuomeninį lietuvių kolonijos gyvenimą. Ji yra ilgametė Šv. Cecilijos choro narė.

P. p. Gilvydžiai 1933 m. sukūrė aukštai kultūringą ir patrijotišką šeimą. Buenos Aires mieste turi nuosavą naują ir gražų namą, kurio sienas puošia Šeimininko paties piešti Lietuvos gamtos vaizdų paveikslai. Jų šeimoje mielai lankosi ir lietuvišką dvasią jaučia ne tik tautietis, bet ir svetimieji. Jie visuomet prisideda su lietuvišku jautrumu ir giliu patrijotiškumu prie kiekvieno tautai naudingo kultūrinio darbo, jie yra aukoję lietuvių bažnyčios statybai ir jos papuošimui. Lietuvių bažnyčioje per didžiąsias šventes prieš didįjį altorių kabančios tautinės vėliavos yra taip pat Gilvydžių auka.

"LAIKO" redakcija ir administracija, sveikindama savo naujuosius Garbės Leidėjus, įdėjusius į savo gražaus visuomeninio darbo vainiką dar vieną gėlę, taria lietuvišką ačiū.

PAMALDOS UŽ MIRUSIUS

Lietuvių Aušros Vartų parapijos bažnyčioje rupiūčio 12 d. buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos su šešeriomis šv. Mišiomis už mirusių Deveikių ir Petrauskų vėles. Pamaldos buvo užprašytos p. Kazimiero Deveikio Pipiro ir p. Konstancijos Petrauskaitės Deveikienės, žinomų mūsų kolonijos pramonininkų. Po pamaldų p. p. Deveikių namuose buvo surengti pietūs visiems jų šeimos artimiesiems, dalyvavusiems pamaldose. Pietuose dalyvavo kun. J. J. Jakaitis, M. I. C., kun. K. Černiauskas, M.I.C. kun. P. Garšva, M.I.C., p.p. K. ir inž. Čekanauskai, p.p. P. ir Vl. Urbiečiai, p.p. O. ir St. Deveikiai, p. Mankuvienė su dukrele, p. Rimkevičienė, p. Petrauskienė, p. B. Petrauskaitė, p.p. M. ir P. Kisieliai, p. p. Danieliai, p. V. ir V. Deveikiai, p. V. Rymavičius, p. K. Žukauskas ir k.

ATITAISYMAS

Praėjusiame "LAIKO" nr. 8. psl. žinutėje "Pakrikštyti Liet. Aušros Vartų Bažnyčioje" įsibrovė nemaloni korektūros klaida: vietoj Apolonija Zinkevičiūtė turi būti: Apolonija Zinkevičiūtė de Elia.

"Laiko" Garbės Leidėjai

Andrius Ališauskas ir Vladė Ališauskaitė, Marija ir Juozas Ališauskai, Jonas Aukštikalnis, Moterų ir Mergaičių Dr-ja "Birutė", Emilija ir Antanas Braziai, Emilija Čekanauskienė, Katalina ir inž. Jonas Čekanauskai, Kazimieras Čibiras, Vanda Čikštienė, Juozas Daugirdas, Konstancija Deveikienė, Bronius Eidukonis, Adolfina Geigaitė ir Juozas Šulnis, DANUTĖ IR JURGIS GILVYDŽIAI, Laimutė Šlapelytė - Graužinienė ir Dr. Kazimieras Graužinis, Lietuvos Nepaprastas Pasiuntinys ir Įgaliotas Ministras P. Amerikai, Gyvojo Rožančiaus ir Labdaros Dr-ja, Adelė ir Vincas Grigaičiai, kun. Stanislovas Grigaliūnas, Valerija ir Kazimieras Kaminskai, Ona Kasparienė, Adolfas Kaušinis, Povilas Miliauskas, Juozas Musteikis inž. Jonas Ramanauskas, Pranas Ramanauskas, Rosario Lietuvių Bendruomenė, Uršulė ir Pijus Sakalauskai, Marija ir Kazimieras Stankūnai, Marija ir Petras Šantarai, Paulina ir Vladas Urbiečiai.

NAUJI "LAIKO" RĖMĖJAI

Ignas Padvalskis $ 20, Povilas Mainonis $ 10, Pijus Sakalauskas $ 10, Jonas Miliauskas $ 5, Vilius Rasiūnas $ 5, Vaclovas Rymavičius $ 5.

Visiems paskelbtiesiems ir nepaskelbtiesiems "LAIKO" Rėmėjams Redakcija ir Administracija taria nuoširdų lietuvišką ačiū.

SUINTERESUOTŲ ŽINIAI

Kolektyviniu būdu surinktais pinigais išsiųstų maisto siuntinių Europoje esantiems lietuviams tremtiniams kvitai randasi pas mane.

Į Vokietiją išsiųsta 1949.12.7 už $ 184.

Į Italiją išsiųsta 1950. 4.20 už $ 469.

• Vytautas Jusaitis,
Herrera 287, Capital. T. E. 26-9672

Nauji aukotojai rengiamai lietuvių Garbės lentai prie Gen. San Martin namo:

$ 60 — Kazys Burba, $ 50 — Jonas Čikštas, $ 25 — Antanas Kuzas, po $ 20 — Vincas Grigošaitis ir Jonas Alfonsas Kilius.

$ 15— Petronėlė ir Petras Kuraičiai, po $ 10— Juozas Jankauskas, Juozas Lipinskas ir Kastantas Misiūnas, $ 5— Antanas Dunauskas.

Visiems aukotojams dėkojame ir laukiame naujų aukų.

L. I. Centras

SUŽIEDUOTUVĖS

Vyčių Klubas vėl turėjo progos sveikinti savo dviejų narių sužieduotuves. Liepos 29 d. susižiedavo Sofija Aukščionytė su Petru Barišausku p. p. Aukščionių namuose N. Pompeya. P. P. Barišauskas yra vienas iš pagrindinių Vyčių Sąjungos steigėjų ir jų uoliųjų narių, dabar einąs iždininko pareigas šių metų valdyboje. Panelė S. Aukščionytė taip pat yra veikli Vyčių narė. Linkime greitai sukurti laimingą ir veiklią lietuviškos kolonijos šeimą.

VAKARAS TREMTINIŲ NAUDAI

Rugpiūčio 13 d. Lietuvių Salėje Avellanedoje šv. Cecilijos choras surengė jaukų vakarą su vaidinimu, solistais ir vyrų choro dainomis. Buvo suvaidinta vieno veiksmo tragedija "Sibiro miške", vaidino Ig. Valentinavičius, A. Matukas ir B. Deveikis. Pirmą kartą gražiai pasirodė jauna solistė A. Žekytė, smarkiais plojimais buvo palydėtos E. Matukienė ir V. Jakubkienė, kurios nuoširdžiai sudainavo duetą, taip pat publikai pažįstamas solistas A. Slančiauskas buvo visų maloniai sutiktas. Po to vyrų choras, kaip paprastai, pasirodė su pilnu pasiruošimu ir turėjo keletą dainų dar pakartoti. Visas vakaro pelnas skiriams lietuviams tremtiniams dar tebegyvenantiems Europoje ir negalintiems išemigruoti. Reikėtų ir daugiau tokių vakarų, nes dar daug mūsų brolių Europoje yra kenčiančių, ypač ligoniai, seneliai ir invalidai. Šv. Cecilijos choras šiuo vakarų padarė labai gerą pradžią ir davė sektiną pavyzdį.

● Žinomas pramonininkas Kazimieras Deveikis Pipiras su šeima išvyko automobiliu ekskursijon Argentinos apžiūrėjimui į Kordobą, Santa Fe, Tucuman ir kitas Argentinos šiaurės vietas. Kelionėje mano išbūti iki rugsėjo 1 d. Su jais važiuoja ir aviatorius Karolis Žukauskas. Linkime laimingos kelionės.

PARENGIMAI LIETUVIŲ SALĖJE

RUGPIŪČIO 27 D., sekmadienį, Vyčiai rengia linksmą šokių popietę. Pradžia 6 (18) val.

Rugsėjo 2 d., šeštadienį, Scenos Mylėtojų Dr-ja vaidins 4 veiksmų įdomų veikalą "Piniginėliai". Po programos šokiai. Pradžia 8 (20) val.

LAIKAS

Correo Argentino Casa Central
FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 4289
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 4015

"EL PUEBLO" Semanario Lituano
MENDOZA 2280, Avellaneda, Buenos Aires

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 318870

Director responsable: Pbro. Casimiro Vengras. T. E. 20-9027 — Redaguoja Redakcinė Kolegija. Vyr. Redaktorius: Dr. P. Brazys. — Pinigus siųsti Administratoriui: Francisco Garšva. KAINA: Argentinoje metams $ 15, pusmečiui $ 8, atskiras nr. 80 centavų. Urugvajuje metams 4 Urugv. pezai. Kitur — metams 2 doleriai. Norint gauti "LAIKĄ" ORO PAŠTU, prie metinės prenumeratos reikia pridėti: Pietų Amerikoje 1 dolerį, kitur 3 dolerius.

III METAI — AÑO DEL LIBERTADOR GENERAL SAN MARTIN 1950
RUGPIŪČIO (AGOSTO) 19 D., ŠEŠTADIENIS Nr. 14 (30)

MIRĖ JOKŪBAS VAITEKONIS

Liepos 30 d., sulaukęs 53 m. amžiaus, mirė verslininkas a. a. Jokūbas Vaitekonis. Velionis buvo kilęs iš Klausučių km., Biržų valsč. Į Argentiną atvyko 1925 m., kur vedė Oną Šimytę. Dock Sude, Angulo 1181 laikė maist krautuvę. Buvo doras, pavyzdingas lietuvis patriotas. Paliko našlę žmoną, artimesnių giminių neturėjo. Palaidotas liepos 31 d. Sarandi kapuose. Ant kapo sudėta žmonos ir keli artimųjų bičiulių vainikai. Teilsisi ramybėje.

Jonas Miliauskas.

DR. JUOZAS GINTYLA PERSIKĖLĖ Į NAUJAS PATALPAS

Žinomas išijų ir reumato ligų specialistas Dr. med. Juozas Gintyla perkėlė savo laboratoriją į patogesnes patalpas. Dabar jis priima ligonius Dr. Alberto Raul Beaux įstaigoje: José Evaristo Uriburu 1312, p. 1, A. (esquina Juncal), Capital. T. E. 42-2036.

● **Ona Mainonienė** savo artimųjų būrelyje liepos 30 d. atšventė savo vardines. Ta proga gavo daug sveikinimų ir linkėjimų bei dovanų. Gražiose vaišėse matėsi artimieji p. p. Mainonių bičiuliai, kaip p. p. A. ir V. Grigaičiai su dukrele Adele, "Laiko" Garbės Leidėjai, p. p. J. Stūrevičiai su dukrele Birute, kun. dr. P. Brazys, kun. dr. K. Černiauskas, kun. K. Vengras ir kiti.

● **Liepos 29 d. p. Morta Stūrevičienė** su savo dukrele Birute Morta savo artimiesiems surengė gražias vaišes savo ir dukrelės vardinių proga. Jaukiose vaišėsi dalyvavo p. p. O. ir P. Mainoniai, U. ir J. Šilaikai, G. ir P. Krivickai, kun. dr. P. Brazys, stud. V. Palubinskas, p. Vengrienė ir k. Visi linkėjo maloniesiems šeimininkams ir ypatingai varduvininkėms geriausios laimės.

SPORTO KOMITETAS RUOŠIA KREPŠINIO AIKŠTELĘ

Lietuvių Parapijos Sporto Kom. nutarė įrengti lietuviškajam jaunimui sporto aikštelę. Planuojama apsaugoti į aikštelę išeinančius Lietuvių Salės langus ir atitinkamai aptverti sklypą parapijos sode. Geradariams remiant, sporto klubas "Grandis", "Vyčiai" ir Skautų Brolija padės komitetui įruošti krepšius ir išlieti sporto aikštelę. Norintieji tikslesnių informacijų, gali kreiptis į kun. J. Margį M.I.C., T. E. 20-9027.

Sporto Komitetui paremti rugpiūčio 19 d., po parengimo Lietuvių Salėje, Romualdas Jospaitis, Komiteto narys, ruošia įdomius sporto žaidimus.

NAUJA KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ

Neseniai trys lietuviai: Ignas Norvaišas, Andrius Marenholcas ir Stasys Stanaitis, pasiarieji du tremtiniai, įsisteigė nuosavą kėdžių fabriką bendrovės pagrindais. Gamina įvairaus stiliaus minkštas kėdes elektra varomomis mašinomis. Dirbtuvės adresas: Viamonte 1580, 4 de Junio.

GERAI SEKASI

Prieš pora metų atvykę du tremtiniai: Stasys Mikelionis ir Konstantinas Gelbuda Villa Lugano priemiesty įsisteigė nuosavą kėdžių dirbtuvę. Šiuo metu jau turi visas reikalingas elektra varomas mašinas, kurias jau išsimokėjo. Netrukus ruošiasi persikelti į platesnes patalpas.

● Liepos 24 d. tragiškai baigė savo gyvenimą lietuvė Justina Šakytė. Priežastis — šeimos tragedija.

P. VLADO URBIEČIO METINĖ SUKAKTIS

Pramoninkai ir "Laiko" garbės leidėjai Paulina ir Vladas Urbiečiai rugpiūčio 5 d. savo namuose Lanus surengė gražias ir jaukias vaišes savo artimiesiems ir draugams p. Vl. Urbiečio gimimo metinių proga. Sukaktuvininko pagerbti susirinko didelis būrys liet. pramonininku ir kitų p.p. Urbiečių šeimos draugų. Svečių tarpe buvo E. Čekanauskienė su dukrelėmis, p. Pellegrini su Ponia, K. ir J. Čekanauskai, kun. dr. K. Černiauskas, D. Acrocca, K. Norkus, J. Aukštikalnis su dukrele, J. Šimkevičius su šeima, V. Andriuška su šeima, prof. D. Gruodis su šeima, J. Petronis su žmona, B. Survila, J. Sudnius, su žmona, N. ir V. Paliulioniai ir kiti. Reikia pažymėti, kad p. Urbietis neseniai atsiremontavo savo gyvenamą namą ir jau baigia statyti antrą naują fabriką, kurį mano dar šiais metais paleisti į darbą. Linkime laimingo gyvenimo pakopus vienu laiptu aukštyn ir pažangos pramonės srityje.

Stv.

● Aušros Vartų lietuvių parapijos bažnyčioje rugpiūčio 13 d. buvo pakrikštytas Rikardas Juozas Petkevičius, Cecilijos Baublytės ir Leono Petkevičių sūnus. Krikšto tėvais buvo: Ona Baublytė ir Jonas Jankauskas. Krišto apeigas atliko kun. J. Margis, M.I.C.

A Č I Ū !

Prisiminusiems mano spaudos darbo sidabrinę sukaktį: J. E. Lietuvos Ministeriui Dr. K. Graužiniui, šv. Cecilijos chorui ir jo vedėjui muz. Vac. Rymavičiui, "Lietuvos Aidų" vedėjui senam bendradarbiui Z. Juknevičiui, laikraščiui "Laikui", kun. Alf. Grausliui, Pasiuntinybės sekretoriui kolegai A. Grišonui, kun. K. Vengrui bei Rosario lietuviams ir visiems kitiems mieliems bičiuliams, šiltai sveikinusiems pagerbtuvių pobūvyje, už idėjinį įvertinimą ir gražius linkėjimus - lietuviškai nuoširdus ačiū!

Kaz. Čibiras-Verax.

Bs. Aires, 1950.

ŠAUNIOS VESTUVĖS

Rugpiūčio 5 d. Aušros Vartų parapijos bažnyčioje buvo palaiminta **Marijos Žigaitės** ir **Jono Baliuko** moterystė. Moterystės sakramentą palaimino kun. P. Garšva, liudininkais buvo p. Birutė Kalninš Aukštuolienė .de Pellegrini ir p Konstantinas Norkus. Vakare Lietuvių Salės svetainėje buvo jaukios vaišės, kurias jaunavedžiai surengė savo artimiesiems. Tarp svečių matėsi mūsų kolonijos žymieji pramonininkai bei visuomeninkai ir nemaža svetimtaučių. Be jau minėtų liūdininkų vaišėse dalyvavo p. Pellegrini, Brazilijos generalinis konsulas Argentinoje Dr. Alfredo Polzin, p. Bekeris su Ponia, p. E. Čekanauskienė, p. p. K. ir inž. J. Čekanauskai, p. p. K. ir K. Deveikiai, p. p. O. ir S. Deveikiai, p. p. Cibavičiai, p. p. Cibai, p. Grigorevičienė, p. Juknevičienė, p. p. Deveikiai, kun. J. Margis, M. I. C., p. p. L. ir A. Petravičiai, p. p. Žideliai, p. p. Rasiūnai, p. p. Malelai, p. p. Puoliai, p. p. Baliukai p. p. Vanagai, p. Rymavičienė, p. Petrusevičius, p. Zubrickas, p. Mačernienė, p. p. Gilvydžiai, p.p . Bendorinai, p. Veseliauskas, p. p. Repečkai, p. Pačėsienė ir kiti maloniųjų šeimininkų draugai. P. P. Baliukai kurį laiką dar gyvens Buenos Aires, o vėliau išvažiuos į Rio Negro provinciją, kur p. J. Baliukas yra paskirtas miškininko pareigoms prie miško sodinimo. Linkime laimingo gyvenimo ir gero įsikūrimo naujoje vietoje.

Svečias.

P A D Ė K A

"LAIKO" Redakcija ir Administracija širdingai dėkoja visiems, suruošusiems parengimą mūsų laikraščio naudai š. m. liepos 30 d. Ypačiai dėkoja karštam patriotui p. J. Gilvydžiui už lietuviškų filmų seanso pravedimą, Moterų ir Mergaičių Dr-jai "Birutė", kuri kolektyviai suorganizavo loteriją "LAIKUI" paremti. Ponioms: Bubnelienei, Mainonienei, Mačernienei, Paršelienei, Sturevičienei, Žekienei, Šeškienei, Bendorinienei, Andrulaitienei, Šilaikienei, Krivickienei, Deveikienei, Vengrienei, Gailiūnienei, Miliauskienei, Gokienei, Bartkienei, Simanaitienei, Mikelionienei, Macaitienei už aukas loterijai; Ponioms: Sturevičienei, Krivickienei, Šilaikienei, Šeškienei, Mačernienei, Bubnelienei, Mainonienei, Paršelienei už loterijos suruošimą ir jos pravedimą. Pp. D. Gilvydienei, V. Jakubkienei, P. Sakalauskui, K. Misiūnui, J. Jakubkai, A. Maniušiui, K. Kačiuliui ir A. Paršeliui už parengimo pravedimą.